

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra kulturních a náboženských studií

Všeobecné kněžství jako každodenní naplnění tajemství křtu

Bakalářská práce

Autor: Mgr. Jana Miškovská
Studijní program: B7505 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Náboženská výchova
Vedoucí práce: Ing. et Mgr. et ThLic. Jiří Heblt
Oponent práce: PhDr. Radek Martinek, Ph.D.

Zadání bakalářské práce

Autor: Mgr. Jana Miškovská

Studium: P19K0395

Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Náboženská výchova

Název bakalářské práce: **Všeobecné kněžství jako každodenní naplnění tajemství křtu**

Název bakalářské práce AJ: The general priesthood as the daily fulfillment of the mystery of baptism

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Téma bude zpracovávat každodenní naplnění tajemství křtu z pohledu všeobecného kněžství.

V bakalářské práci budou objasněny pojmy všeobecné kněžství, křest, oběť, svědectví – hlásání radostné zvěsti. Všeobecné kněžství naplněné v Ježíši Kristu, smysl všeobecného kněžství v příkladech života svatých, posvěcování světa dnes - i moderní člověk může žít všeobecné kněžství.

Pro zpracování tématu bude použita spásně – dějinná metoda doporučená II. vatikánským koncillem.

.Bible : Písmo svaté Starého a Nového zákona. Český ekumenický překlad. 6. přeprac. vyd. Praha: Česká biblická společnost, 2005. 294 s. ISBN 80-85810-08-5.

Dokumenty II. vatikánského koncilu. 2. vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakl., 2002. 603 s. ISBN 80-7192-467-9.

Dokumenty Mezinárodní teologické komise věnované christologii a soteriologii do roku 1995. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakl., 2010. 201 s. ISBN 978-80-7195-512-2.

Katechismus katolické církve (KKC). Kostelní Vydří: Karmelitánské nakl., 2003. 793 s. ISBN 80-7192-488-1.

Zadávající pracoviště: Katedra kulturních a náboženských studií,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Ing. et Mgr. et ThLic. Jiří Heblt

Oponent: PhDr. Radek Martinek, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 12.3.2021

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou závěrečnou práci vypracovala pod vedením vedoucího závěrečné práce samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 15.6. 2022

Jana Miškovská

Poděkování

Děkuji Ing. et Mgr. et ThLic. Jiří Hebltovi za odborné vedení, trpělivost a věcné připomínky při psaní této bakalářské práce. Děkuji také manželovi Tomášovi a dětem Miriam, Anežce a Tomášovi za podporu a pomoc. A mnoha dalším, kteří mají podíl na vzniku této práce radou, pomocí, povzbuzením a modlitbou.

Anotace

MIŠKOVSKÁ, Jana. *Všeobecné kněžství jako každodenní naplnění tajemství křtu*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2022. 46 s. Bakalářská práce.

Bakalářská práce *Všeobecné kněžství jako každodenní naplnění tajemství křtu* se dotýká pojmu všeobecného kněžství a v souvislosti s ním i křtu. V první kapitole Křest jsem popsala a shrnula pojem a pojetí křtu. Druhá kapitola pojednává o pojmu a významu všeobecného kněžství. Ve třetí kapitole se zaměřuji na konkrétní uplatnění všeobecného kněžství v životě pokřtěného. Čtvrtá kapitola ukazuje naplnění všeobecného kněžství vycházejícího ze vztahu ke Kristu, v životě konkrétních lidí. Jedná se o práci teoretického charakteru. Cílem je najít potvrzení pomocí spasně – dějinné metody, že jít cestou všeobecného kněžství, které je dáno při křtu, i samotný křest, má smysl a důležité místo na cestě ke spáse.

Klíčová slova

křest, všeobecné kněžství, církvev, oběť, Boží Slovo, služba

Annotation

MIŠKOVSKÁ, Jana *General Priesthood as the Daily Fulfilment of the Mystery of Baptism*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2022. 46 pp. Bachelor Degree Thesis.

The bachelor's thesis *General Priesthood as the Daily Fulfilment of the Mystery of Baptism* touches on the concept of general priesthood and, in connection with it, baptism. In the first chapter, *Baptism*, I described and summarized the concept of baptism. The second chapter deals with the concept and meaning of general priesthood. The third chapter focuses on the concrete application of the universal priesthood in the life of the baptized. The fourth chapter shows the fulfilment of the universal priesthood based on the relationship with Christ, in the lives of specific people. This work is of a theoretical nature. The goal is to find verification, using the salvation-historical method, that following the path of universal priesthood given through baptism, and baptism itself have meaning and an important place on the path to salvation.

Keywords

baptism, general priesthood, church, sacrifice, God's Word, service

Obsah

Úvod.....	9
1. Křest	11
1.1. Křest dar Trojjediného Boha člověku	11
1.2. Předobraz křtu ve Starém Zákoně	12
1.2.1. Obřízka jako znamení začlenění do Božího lidu	12
1.2.2. Obraz vody	13
1.3. Křest v Novém Zákoně	14
1.3.1. Janův křest.....	14
1.3.2. Kristův křest.....	15
1.3.3. Působení apoštolů	16
1.4. Krátce z vývoje obřadu svátosti křtu.....	17
2. Všeobecné kněžství	19
2.1. Vysvětlení pojmu kněz, kněžství	19
2.1.1. Kněžství všeobecné a svátostné	20
2.1.3. Rozdílnost a spojitost mezi svátostným a všeobecným kněžstvím.....	20
2.2. Základní obsah všeobecného kněžství	21
2.2.1. Všeobecné kněžství ve Starém zákoně	21
2.2.2. Všeobecné kněžství v Novém zákoně.....	22
2.2.3. Všeobecné kněžství u církevních otců	23
2.2.4. Všeobecné kněžství v učení církve	24
3. Všeobecné kněžství v konkrétním životě pokřtěného.....	26
3.1. Všeobecné kněžství a společenství církve	28
3.2. Všeobecné kněžství v manželství a rodinně	29
3.3. Oběť	30
3.4. Role Božího slova v životě křesťana	33
3.5. Služba.....	34
4. Vzory a příklady naplnění.....	36

4.1. Maria vzor naplnění všeobecného kněžství	36
4.2 sv. Kateřina Fieschi (Kateřina Janovská).....	37
4.3. sv. Rita z Cascia	38
4.4. Mária Stanislava Ernstová, OSU	39
4.5. Eliška Pretschnerová	40
Závěr	42
Seznam použité literatury.....	44

Úvod

„Vždyť pokřtění jsou svým znovuzrozením a pomazáním od Ducha svatého posvěcení na duchovní chrám a na svaté kněžstvo, aby každým skutkem jako křesťané přinášeli duchovní oběti a hlásali mocné činy toho, který je ze tmy povolal ke svému podivuhodnému světlu (srov. 1 Petr 2,4-10). Ať proto všichni Kristovi učedníci setrvávají v modlitbách a společně chválí Boha (srov. Sk 2,42-47), ať sami sebe nabízejí jako oběť živou, svatou, milou Bohu (srov. Řím 12,1); ať všude ve světě vydávají svědectví o Kristu a těm, kdo se na to ptají, ať zdůvodňují, proč mají naději na věčný život (srov. 1 Petr 3,15).“¹

Ve své práci se budu věnovat tématu všeobecného kněžství. Budu hledat odpověď na otázku, **zda je všeobecné kněžství důležitou součástí cesty pokřtěného ke spáse**. Zvláštní důraz budu klást na křest ze kterého všeobecné kněžství vychází. Dalším bodem mé práce je v čem je naplnění všeobecného kněžství a jak jej pokřtění mohou uskutečňovat.

Důvodem, proč se zaměřuji na křest a jeho naplnění v každodenním prožívání všeobecného kněžství, je skutečnost, že se jedná o hluboký a nezbytný dar Boha Otce člověku. Křest není formalitou Pán nás povolává, abychom svůj křest žili každý den jako aktuální skutečnost svého života².

Křest. Čím je pro nás? Jednou jsem se na tuto otázku zeptala studentů, co pro ně znamená, že jsou pokřtěni. Odpovědi byly rozpačité a většinou směřující k tomu, že díky křtu mohou přijímat ostatní svátosti. Zaujala mě odpověď sedmnáctiletého mladíka, který řekl, že pro něj je křest jistota. Jistota, že Bůh na něj nikdy nezapomene. Uvědomila jsem si, že ten, kdo ví, kým se při křtu stal a kdo ho přijal, na Boha nezapomene a Bůh bude mít pevné místo v jeho životě.

Jedná se o práci teoretického charakteru. Chtěla bych najít pomocí spasně – dějinné metody (kterou doporučuje II. vatikánský koncil) potvrzení, že jít cestou všeobecného kněžství, které mi bylo dáno při křtu, i samotný křest, má smysl a důležité místo na cestě ke spáse. Materiály, ze kterých jsem nejvíce vycházela jsou Bible v ekumenickém překladu³, Katechismus katolické církve⁴, Dokumenty II. Vatikánského koncilu⁵ a Dogmatika pro studium

¹ *Konstituce Lumen gentium*. čl. 10 www.vatican.va/archiv

² Srov. *K slavení výročí křtu*. Brožurka Trapistky 2014. str.3

³ *Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona: český ekumenický překlad*. Vyd. 19., Praha: Česká biblická společnost, 2013,

⁴ *Katechismus katolické církve*. 2. Vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001.

⁵ *Dokumenty II. vatikánského koncilu*. 2. vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakl., 2002.

a pastorační⁶. Vycházela jsem také ze základních pramenů katolické církve a literatury věnující se svátosti křtu.

⁶ MÜLLER, G. L. *Dogmatika pro studium i pastorační*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2010

1. Křest

Křest je „základní svátost, která očišťuje a naplňuje Duchem svatým a začleňuje do církve.“⁷ Význam českého slova křest je odvozený od slova „*pokristit*“ pocházejícího od Kristus.⁸ Je jazykově nezávislým překladem řeckého βαπτίζειν, které označuje ponořit, obmýt, pokřtít.⁹ Křest se provádí obřadem obmytí vodou nebo ponořením do vody, což je velmi častý symbol očisty v dějinách nejrůznějších náboženství.

1.1. Křest dar Trojjediného Boha člověku

Výstižně o křtu, čím je pro nás píše sv. Řehoř Naziánský: „*Křest je nejkrásnějším a nejvelkolepějším z Božích darů ... Nazýváme ho darem, milostí, pomazáním, osvícením, šatem neporušitelnosti, koupelí obnovy, pečeti a vším, co je nejcennější. Dar, protože je dán těm, kteří nic nepřinášejí; milost, protože je udělován i viníkům; křest, protože hřích je pohřben do vody; pomazání, protože je svatý a královský (takoví jsou ti, kdo jsou pomazáni); osvícení, protože zakrývá naši hanbu; koupel, protože nás omývá; pečeť, protože nás chrání a je znamením Boží svrchovanosti.*“¹⁰

„*Křest je počátkem společenství (koinonia) a účastí na Božím věčném trojjediném životě. Pokřtěnému jsou darovány dary milosti víry, naděje a lásky (nadpřirozené, vlité cnosti). Pokřtěný křesťan má účast na spásném poslání církve, je členem jejího „kněžského společenství“.*¹¹ „... *svátost křtu je základem celého křesťanského života, vstupní branou k životu v Duchu („vitae spiritualis ianua“)* a branou, která otevírá přístup k ostatním svátostem.“¹²

Křest je tajemstvím Kristova díla, které nám dává radikálnější a kvalitnější dar nového života.¹³ Kristovo tajemství se svátostně dotýká každého člověka v konkrétním čase a situaci. Jedinečným a neodvolatelným způsobem je přičleněn do tajemství vtěleného Syna a spojuje událost Kristova života, smrti a zmrtvýchvstání s osobními dějinami člověka. Vtělený Syn se dotýká mocí Ducha Svatého konkrétního pokřtěného a začleňuje ho definitivně do tajemství věčného vztahu k Otci i ke svému mesiánskému poslání, a tak spojuje navždy s člověkem celé

⁷ BERGER, R. *Liturgický slovník: Křest*. Praha: Vyšehrad, 2008. str. 220.

⁸ Srov. NOVOTNÝ, A. *Biblický slovník: Křest*. Praha: Kalich, 1956. str. 358.

⁹ LÉON-DUFOUR, X. *Slovník biblické teologie: Voda*. str. 188.

¹⁰ *Katechismus katolické církve*. čl.1213

¹¹ MÜLLER, G. L. *Dogmatika pro studium i pastorači*. str. 672

¹² *Katechismus katolické církve*. čl.1213

¹³ Srov. CAMPATELLI, M. *Křest* 1.vyd Olomouc: Refugium 2010. str. 6

své bytí. Tak se ukazuje skutečnost, že se věčný Syn stal člověkem a byl poslán od Boha Otce pro spásu světa jako celku, ale i osobně konkrétním způsobem pro jednotlivého člověka.¹⁴

„Ve křtu se aktualizuje, navzdory hříchu obnovuje a v konkrétních dějinách jednotlivé lidské osoby definitivním způsobem prosazuje skutečnost, že člověk je od počátku stvořen jako „syn v Synu“ a jeho substanciální dětství je vždy již účastí na věčném synovství Kristově.

...ve křtu se uprostřed dějin jednotlivého člověka a církve sakramentálním (reálně-symbolickým) způsobem anticipuje to, co je definitivním údělem všech: připodobnění Kristu ve smrti, které se stává cestou ke vzkříšení.“¹⁵

„Křest, brána k svátostem, je ke spáse tak nutný, že musí být přijat buď skutečně, nebo touhou; jím jsou lidé zbaveni hříchu, znovuzrozeni v děti boží a trvalým znamením připojeni ke Kristu a členěni do církve; platně se uděluje pouze omytím pravou vodou spolu s náležitou slovní formou.“¹⁶

Křtem jsme vtaženi do nevyčerpatelného zdroje života, kterým je smrt Ježíše, největší čin lásky v celých dějinách. Tato láska nám umožňuje žít nově ve společenství s Bohem a s bratřími beze strachu, že jsme vydáni v plén zlu, hříchu a smrti.¹⁷

1.2. Předobraz křtu ve Starém Zákoně

Ve Starém Zákoně nacházíme předobrazy, které vidíme ve světle Nového Zákona. V následujících podkapitolách si rozebereme některé z nich. Obřízku jako vstup do společenství Božího lidu. A obraz vody, který je ve Starém zákoně velni častým obrazem.

1.2.1. Obřízka jako znamení začlenění do Božího lidu

„Znamením mé smlouvy mezi mnou a vámi i tvým potomstvem, kterou budete zachovávat, bude toto: Každý mezi vámi, kdo je mužského pohlaví, bude obřezán.“¹⁸

Jen obřezaný člověk náležel Božímu lidu smlouvy a mohl se účastnit jeho kultu. Obřízka byla symbolickým gestem, který souvisel se zkušeností Božího působení v dějinách. Vyvolením Izraelského lidu, ho Bůh určuje nositelem Boží spásné vůle.¹⁹

¹⁴ Srov. KOLEKTIV AUTORŮ. *Svátost křtu a obnova křestní milosti ve svátosti smíření*. Hradec Králové: Biskupství královéhradecké 2012. str. 10

¹⁵ Tamtéž, str. 16

¹⁶ *Kodex kanonického práva*. Praha: ZVON, 1994. čl. 849

¹⁷ Srov. *K slavení výročí křtu*. Brožurka Trapistky 2014. str.3

¹⁸ *Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona*: Gn 17,10

¹⁹ Srov. MÜLLER, G. L. *Dogmatika pro studium i pastoraci*. str. 672

Obřízka však není jen vnějším činem, ale klade nárok osobně na člověka, který měl „obřezat své srdce“. Naplněním závazku byla odevzdanost srdce v lásce, věrnosti, poslušnosti Bohu, plnění Zákona a láska k bližnímu.²⁰

1.2.2. Obraz vody

Voda byla už od počátku světa zdrojem života a plodnosti. Bible vnímá vodu jako „oplodněnou“ Duchem Svatým.²¹ „*Země byla pustá a prázdná a nad propastnou tůňí byla tma. Ale nad vodami vznášel se Duch Boží.*“²²

Voda byla obrazem znovu zrození, očištění a odpuštění hříchů. „*Pokropím vás čistou vodou a budete očištěni; očistím vás ode všech vašich nečistot a ode všech vašich hnusných model. A dám vám nové srdce a do nitra vám vložím nového ducha. Odstraním z vašeho těla srdce kamenné a dám vám srdce z masa. Vložím vám do nitra svého ducha; učiním, že se budete řídit mými nařízeními, zachovávat moje řády a jednat podle nich.*“²³

V příběhu Noema se přival potopy, který zničil hřích, stal znamením nové spravedlnosti a nového života. Noemova archa je tak předobrazem spásy skrze křest. „*Tenkrát Boží shovívavost vyčkávala s trestem, pokud se stavěl koráb, v němž bylo z vody zachráněno jenom osm lidí. To je předobraz křtu, který nyní zachraňuje vás. Nejde v něm zajisté o odstranění tělesné špíny, nýbrž o dobré svědomí, k němuž se před Bohem zavazujeme na základě vzkříšení Ježíše Krista...*“²⁴ „*Je tedy oživující, ale také hrozivou silou, vždy očištnou a všudypřítomnou v lidském životě a v životě lidu smlouvy.*“²⁵

Voda byla také symbolem očisty lidu vracejícího se z otroctví. Utonulé faraonovo vojsko ve vodě Rudého moře představuje starý způsob života. Přejít mořem je symbolem očištění izraelského národa, který vychází z vod po pravici i levici nový. „*Mojžíš vztáhl ruku nad moře a Hospodin hnal moře silným východním větrem, který vál po celou noc, až proměnil moře v souš. Vody byly rozpolceny. ... Hospodin řekl Mojžíšovi: „Vztáhni ruku nad moře! Vody se obrátí na Egyptány, na jejich vozy a jízdu.“ Mojžíš vztáhl ruku nad moře, a když nastávalo jitro, moře opět nabylo své moci. Egyptané utíkali proti němu a Hospodin je vehnal doprostřed*

²⁰ Srov. MÜLLER, G. L. *Dogmatika pro studium i pastoraci*. str. 673

²¹ Srov. *Katechismus katolické církve*. čl.1218

²² *Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona*. Gn 1,2

²³ Tamtéž, Ez 36,25-27)

²⁴ Tamtéž, 1Petr 3,20-21

²⁵ LÉON-DUFOUR, X. *Slovník biblické teologie: Voda*, str. 558.

moře. Vody se vrátily, přikryly vozy i jízdu celého faraónova vojska, které vešlo za Izraelci do moře. Nezůstal z nich ani jediný.“²⁶

Vodu jako zdroj života nacházíme rovněž v příběhu putování lidu pouští. Na Hospodinův pokyn Mojžíš vyvádí ze skály proud živé vody pro žíznivé. „Hospodin Mojžíšovi řekl: „Vyjdi před lid. Vezmi s sebou některé z izraelských starších. Také hůl, kterou jsi udeřil do Nilu, si vezmi do ruky a jdi. Já tam budu stát před tebou na skále na Chorébu. Udeříš do skály a vyjde z ní voda, aby lid mohl pít.“ Mojžíš to udělal před očima izraelských starších.“²⁷

U Mojžíše najdeme také obraz věčného života při přechodu Jordánu. Přechodem dostává Boží lid darem zemi zaslíbenou Abrahámovu potomstvu. Příslib tohoto blaženého dědictví se naplňuje v Nové smlouvě.²⁸ „Jakmile nohy kněží nesoucích schránu Hospodina, Pána celé země, spočinou ve vodách Jordánu, jordánské vody se rozestoupí; vody řítící se shora zůstanou stát jako jednolitá hráz.“²⁹

Předobraz křtu nalezneme též v příběhu o veliteli vojska aramejského krále Naamánovi. Byl očištěn od malomocenství, když se sedmkrát ponořil do vody Jordánu, na příkaz božích proroka Eliši. „...jeho služebníci přistoupili a domlouvali mu: „Otče, ten prorok ti řekl důležitou věc. Proč bys to neudělal? Přece ti řekl: „Omyj se, a budeš čist.““ On tedy sestoupil a ponořil se sedmkrát do Jordánu podle slova muže Božího. A jeho tělo bylo opět jako tělo malého chlapce. Byl čist.“³⁰

1.3. Křest v Novém Zákoně

Základním pramenem pojmu křtu je Nový zákon. V novozákonních knihách nacházíme mnoho odkazů a zmínek spojených se křtem. Z nich vychází tradice našeho křtu.

1.3.1. Janův křest

Všechna synoptická evangelia zmiňují Jana Křtitele a jeho křest. Všichni tři evangelisté uvádějí, že Jan na poušti vyzýval lidi, aby činili pokání a nechali se pokřtít na odpuštění hříchů.

Janův křest je výrazným předobrazem křtu. Odpuštění hříchů je pro každého. Kdo vyjádří své odhodlání k opravdovému obrácení, přichází k poušti a vstupuje do vod Jordánu. Jan sám vnímá křest jako předobraz budoucích skutečností pro království Boží. Zdůrazňuje

²⁶ Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona Ex 14, 21. 27–28.

²⁷ Tamtéž, Ex 17, 5–6.

²⁸ Srov. Katechismus katolické církve. čl.1222

²⁹ Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona. Joz 3, 13.

³⁰ Tamtéž, 2Kráľ 5, 13-14

velký rozdíl mezi svým křtem a křtem Mesiáše. „*Já jsem vás křtil vodou, on vás bude křtít Duchem svatým.*“³¹

Středem Janova křtu je záchrana před soudem, proto Ježíš není pokračovatelem, ale hlasatelem spásy skrze křest. Křest je tedy znamením Nové smlouvy a nahrazuje rituální obřizku, která lid přičleňovala ke Staré smlouvě.³² Ježíš přijímá křest z rukou Janových ne pro svůj hřích, ale pro vyjádření solidarity s hříšníky. Nejdůležitějším okamžikem křtu Ježíše je sestoupení Ducha Svatého.³³ „*Duch, který se snášel nad vodami prvního stvoření, sestupuje nyní na Krista jako předehra nového stvoření a Otec veřejně ukazuje Ježíše jako svého „milovaného Syna.*“³⁴

1.3.2. Kristův křest

V Janově evangeliu jako jediném je zmínka o tom, že Ježíš sám křtil. „*Potom Ježíš odešel se svými učedníky do judské země; tam s nimi pobýval a křtil.*“³⁵ Ježíš převyšuje Jana Křtitele tím, že křtí Duchem svatým a ohněm.

Evangelista Jan více vysvětluje, proč je křest pro člověka tak důležitý. Například v rozhovoru s Nikodémem. „*Ježíš mu odpověděl: „Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo znovu, nemůže spatřit království Boží. Nikodém mu řekl: „Jak se může člověk narodit, když je už starý? Nemůže přece vstoupit do těla své matky a podruhé se narodit.“ Ježíš odpověděl: „Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo z vody a z Ducha, nemůže vejít do království Božího.*“³⁶

Podobně je tomu i při setkání Ježíše se samařankou. „*Ježíš jí odpověděl: „Kdybys znala, co dává Bůh, a věděla, kdo ti říká, abys mu dala napít, požádala bys ty jeho, a on by ti dal vodu živou.“ Žena mu řekla: „Pane, ani vědro nemáš a studna je hluboká; kde tedy vezmeš tu živou vodu? Jsi snad větší než náš praotec Jákob, který nám tuto studnu dal? Sám z ní pil, stejně jako jeho synové i jeho stáda.“ Ježíš jí odpověděl: „Každý, kdo pije tuto vodu, bude mít opět žízeň. Kdo by se však napil vody, kterou mu dám já, nebude žíznit navěky. Voda, kterou mu dám, stane se v něm pramenem, vyvěrajícím k životu věčnému.*“³⁷

³¹ Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona. Mk 1,8

³² Srov. MÜLLER, G. L. Dogmatika pro studium i pastoraci. str. 678

³³ Srov. LÉON-DUFOUR, X. Slovník biblické teologie: Křest: II. Janův křest, III. Ježíšův křest, str.188.

³⁴ Katechismus katolické církve. čl.1224.

³⁵ Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona. J 3,22

³⁶ Tamtéž, J 3,3-5

³⁷ Tamtéž, J 4,10-14

Ježíš Kristus otevřel prameny křtu všem lidem o Velikonocích. Znamení křtu a eucharistie je krev a voda, která vytryskla z probodeného boku ukřižovaného Ježíše. „*Uvaž, když jsi byl pokřtěn, odkud pochází křest, ne-li z Kristova kříže, z Kristovy smrti. Celé tajemství je v tom, že trpěl za tebe. V něm jsi vykoupen, v něm jsi spasen.*“³⁸

1.3.3. Působení apoštolů

Křest vede k plnému připodobnění se Kristu, ve křtu i zmrtvýchvstání. Apoštolové jsou k činnosti křtít přímo poslání po Ježíšově zmrtvýchvstání. „*Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky a křtíte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všecko, co jsem vám přikázal.*“³⁹

Apoštolové začali udělovat křest od Letnic. Nabízí ho každému, kdo věří v Ježíše. Křest je vždy spojen s vírou.⁴⁰ „*Petr jim odpověděl: „Obráťte se a každý z vás ať přijme křest ve jménu Ježíše Krista na odpuštění svých hříchů, a dostanete dar Ducha svatého. Neboť to zaslíbení platí vám a vašim dětem i všem daleko široko, které si povolá Pán, náš Bůh.*“⁴¹

„*Pak je vyvedl ven a řekl: „Bohové a páni, co mám dělat, abych byl zachráněn?“ Oni mu řekli: „Věř v Pána Ježíše, a budeš spasen ty i všichni, kdo jsou v tvém domě.“ A začali jemu i všem v jeho domácnosti zvěstovat slovo Boží. Ještě v tu noční chvíli se jich ujal, očistil jim rány a hned se dal se všemi svými lidmi pokřtít.*“⁴²

Svatý Pavel ukazuje na to, že věřící má účast na Kristově smrti, s ním je pohřben a s ním vstane z mrtvých, skrze křest. „*Nevíte snad, že všichni, kteří jsme pokřtěni v Krista Ježíše, byli jsme pokřtěni v jeho smrt? Byli jsme tedy křtem spolu s ním pohřbeni ve smrt, abychom – jako Kristus byl vzkříšen z mrtvých slavnou mocí svého Otce – i my vstoupili na cestu nového života.*“

⁴³ Pro Pavla je nová cesta vnímána jako celistvé bytí osoby duchovní a tělesné, kdy je život řízen, veden a ovlivňován Duchem Božím. Člověk obdařený Duchem Svatým není někdo, kdo se odvrací od hmotné skutečnosti, ale ten v němž bydlí Duch Svatý.⁴⁴

Křest se stává koupelí, při níž „nepomíjející semeno“ Božího slova ožívuje.⁴⁵ Skutky apoštolů vypravují příhodu apoštola Filipa, který katechizuje úředníka etiopské královny. Uslyšel, jak Etiopan čte z knihy proroka Izaiše a ptá se, zda rozumí, co čte. Filip vysvětluje

³⁸ *Katechismus katolické církve*. čl.1225, Sv. Ambrož, *De sacramentis*.

³⁹ *Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona*. Mt 28, 19-20

⁴⁰ *Srov. Katechismus katolické církve*. čl.1226.

⁴¹ *Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona*. Sk 2,38-39.

⁴² Tamtéž, Sk.16,26

⁴³ *Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona.*, Řím 6,30-33.

⁴⁴ DOWNEY, M. *The New Dictionary of Catholic Spirituality*, Minnesota, str. 931

⁴⁵ *Srov. Katechismus katolické církve*. čl.1228.

a ukazuje na Ježíše. „Dvořan se obrátil k Filipovi: „Vylož mi, prosím, o kom to prorok mluví – sám o sobě, či o někom jiném?“ Tu Filip začal u toho slova Písma a zvěstoval mu Ježíše. Jak pokračovali v cestě, přijeli k místu, kde byla voda. Dvořan řekl: „Zde je voda. Co brání, abych byl pokřtěn?“ Filip mu řekl: „Jestliže věříš celým svým srdcem, nic tomu nebrání.“ On mu odpověděl: „Věřím, že Ježíš Kristus je Syn Boží.“ Dal zastavit vůz a oba, Filip i dvořan, sestoupili do vody a Filip jej pokřtil.“⁴⁶

Podoba obřadu křtu je ponoření a vyslovení Božího jména Otce, Syna i Ducha svatého. Křest se uděluje ve jménu Ježíše Krista, což znamená, že člověk je patřící Kristu.

1.4. Krátce z vývoje obřadu svátosti křtu

Křestní praxe, kdy je křest udělen ponořením nebo politím a výslovným zmíněním všech tří božských osob, se objevuje ve výpovědi o křtu v Didaché⁴⁷. Jde o starokřesťanský spis poapoštolské doby. Jeho vznik je předpokládán na přelomu 1. – 2. století a popisuje podobu prvokřesťanské liturgie.

V apokryfním listu Barnabášově se píše o křtu: „*my sestupujeme do vody plni hříchů a špíny, a vystupujeme s plody v srdci, majíce v duchu bázeň a naději v Ježíše.*“⁴⁸

Pastýř Hermův popisuje moc očistné křestní vody: „*Dí: Museli projít vodou, aby byly oživeny. Nemohly totiž vejít do království Božího, pokud neodložily mrtvost svého dřívějšího života. I tito zesnulí přijali pečeť Syna Božího a vešli do království Božího. Dí: Než člověk začne nosit jméno Syna Božího, je mrtev; když přijme pečeť, odkládá mrtvost a přijímá život. Ta pečeť je voda – do vody sestupují mrtví a vystupují z ní živí. I jim se zvěstovala tato pečeť a oni ji přijali, aby vešli do království Božího.*“⁴⁹

Svatý Justin Mučedník⁵⁰ říká, že kandidáti křtu jsou podle praxe předané od apoštolů přivedeni k vodě, v níž jsou znovuzrozeni ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.⁵¹ Tertulián ve spisu *De baptismo* „*Hájí nutnost křtu, pak podává výklad pro křest Janův, dotýká se platnosti křtu bludařů a závěrem hovoří o obřadu křtu.*“⁵²

⁴⁶ Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona, Sk 8,30-38.

⁴⁷ Didaché – Učení dvanácti apoštolů.

⁴⁸ DRÁPAL, D. *Spisy apoštolských otců. List Barnabášův*, str. 44.

⁴⁹ DRÁPAL, D. *Spisy apoštolských otců Pastýř Hermův III*, str. 260.

⁵⁰ Sv. Justin Mučedník (100–165), řecký křesťanský teolog, filosof.

⁵¹ Srov. NOVÁK, J. *Patristická čítanka. Teologická studie, sv. Justin: První Apologie 61*. Praha: Česká katolická charita, 1988, s. 14.

⁵² DATTRINO, L. *Patrologie*. Praha: Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy, 1994, str.86.

Sakramentář *Gelasianum Vetus* popisuje symboliku křestního oděvu. V *Gregorianum Hadrianum* najdeme popis křtu, kde je poprvé doložena křestní formule: „Ego te baptizo“ – „Já tě křtím“, které je v křestním obřadu latinského ritu dodnes. Vývoj křestní liturgie je v průběhu staletí zachycen v mnoha liturgických knihách, které nazýváme římské pontifikály.⁵³

V utváření podoby křestní liturgie je významným bodem římský rituál z roku 1614, který popisuje obřad *Ordo baptismi parvulorum*, samostatnou formu křtu pro děti, která je pouze úpravou obřadu křtu dospělých.⁵⁴

Nejmladší liturgická úprava pro křestní obřad pochází z konstituce Druhého vatikánského koncilu *Sacrosanctum Concilium* a uvádí kritéria pro reformu obřadu křtu. Vznikají dvě podoby obřadů. *Ordo baptismi parvulorum* je vyhlášen 15. května 1969 upravuje podobu křtu přizpůsobenou reálným podmínkám dětí.⁵⁵ *Ordo initiationis christianae adultorum* ze dne 6. ledna 1972 nově upravuje obřad křtu dospělých.⁵⁶

⁵³ Srov. HÖDL, P. *Křest dospělých*.

⁵⁴ Srov. BERGER, R. *Liturgický slovník.*, str. 222

⁵⁵ Srov. ADAM, A. *Liturgika: Křesťanská bohoslužba a její vývoj*. 2. vyd. Praha: Vyšehrad, 2008, str. 155.

⁵⁶ Srov. tamtéž, str. 168.

2. Všeobecné kněžství

Význam a milost svátosti křtu se dají poznat v jeho obřadech. Při pozorném sledování gest a slov obřadu je možné proniknout do bohatství, které křest vyjadřuje a působí v každém pokřtěném.⁵⁷ Velkým darem a milostí je právě všeobecné kněžství, které při pomazání olejem získáváme.

Pomazání svatým křížem, které následuje po ponoření, nebo políání vodou, „*znamená dar Ducha Svatého, kterého při křtu pokřtěný obdržel. Stal se křesťanem, to je „pomazaným“ Ducha Svatého, přivtěleným ke Kristu a pomazaným na kněze, proroka a krále.*“⁵⁸

„*Všemohoucí Bůh tě vysvobodil z hříchu, dal ti život z vody a z Ducha Svatého, přijal tě do společenství svého lidu. A jako pomazal svého Syna, našeho Pána Ježíše Krista, na kněze, proroka a krále, označuje posvátným olejem i tebe, neboť patříš ke Kristu navěky.*“⁵⁹
Z těchto slov je patrné povolání každého pokřtěného ke kněžství.

2.1. Vysvětlení pojmu kněz, kněžství

Kdo je kněz? Je to člověk, který přináší oběť a koná bohoslužbu. Kněz (řecky *πρεσβύτερος presbyteros*⁶⁰; latinsky *sacerdos*⁶¹), je ten, kdo smí předstupovat před Boha, bezprostředně s ním promlouvat, svěřovat sebe a své bytí jako oběť nepochopitelnému vedení Božímu. On může pokládat jednorázovou oběť Ježíše, v jeho životě, na kříži za oběť, jejíž plody si i on sám může přivlastnit: knězem je proto každý, kdo je ospravedlněn a posvěcen Boží milostí. Má podíl na Božím královském kněžství všech věřících v Ježíši Kristu, mimo, než neexistuje žádné jiné kněžství a v jehož rámci je každý knězem. Avšak společenství věřících, jež je nosným základem pro toto společné kněžství, má podle Boží vůle (s ohledem na dějinný charakter vtělení, kříže a vzkříšení Ježíše jako základ této kněžské milosti) své dějinné a společenské vyjádření ve zvěstovaném slovu a ve svátosti. Proto má i společenské uspořádání a strukturu.⁶²

⁵⁷ Srov. *Katechismus katolické církve*. čl.1234.

⁵⁸ Tamtéž, čl.1241.

⁵⁹ *Liturgie křtu malých dětí krok za krokem*. www.liturgie.cz

⁶⁰ presbyteros = starší, prastaré označení úřadu

⁶¹ Latinsky mluvící část církve označuje již na přelomu 2. a 3. století (Tertullian) své služebníky (biskupy a „kněze“) pojmem sacerdos = obětník

⁶² Srov. RAHNER, K., a VORGRIMLER H., *Teologický slovník*, s. 132-133.

2.1.1. Kněžství všeobecné a svátostné

Všeobecné kněžství přijímá každý pokřtěný při křtu. Každý křesťan se podílí svým životem na Kristově kněžském poslání. Tento pojmem více rozepíši v následujících podkapitolách.

Svátostné kněžství je služba udělená svátostí kněžství, jejímž úkolem je sloužit ve jménu a v osobě Krista uprostřed společenství. Udělovatelem svátosti je biskup. Svátost kněžství se uděluje vkládáním rukou, po němž následuje slavná modlitba svěcení, kterou si svěcenci vyprošují od Boha milosti Ducha Svatého potřebné pro svou službu.

Svěcení vtiskuje nezrušitelné svátostné znamení. V církevní službě svátostného kněžství je sám Kristus přítomen v církvi jako hlava svého těla, pastýř svého stáde, velekněz výkupné oběti, učitel pravdy. To vyjadřuje církev, když říká, že silou svátosti kněžství jedná kněz v osobě Krista-Hlavy (in persona Christi capitis).

„II. vatikánský sněm říká, že Pán ve společenství věřících ustavil některé služebníky, aby měli ze svého svěcení posvátnou moc přinášet obět' a odpouštět hříchy, aby Kristovým jménem veřejně sloužili kněžským úřadem (Presbyterorum ordinis). "Svátostné kněžství vytváří a řídí svou posvátnou mocí kněžský lid, slaví jménem Kristovým eucharistickou obět' a podává ji Bohu za celý lid. Věřící se pro své královské kněžství podílejí na eucharistické oběti a vykonávají je též při přijímání svátostí, při modlitbě a díkuvzdání, svědectvím svého svatého života, sebezáporem a činnou láskou. - Toto všeobecné kněžství věřících se sice liší podstatně – a ne pouze stupněm – od svátostného neboli hierarchického kněžství, přesto však jsou mezi nimi vzájemné vztahy: jedno i druhé se totiž podílí – každé svým vlastním způsobem – na jediném Kristově kněžství“⁶³

2.1.3. Rozdílnost a spojitost mezi svátostným a všeobecným kněžstvím

Svátostné kněžství je účast na Kristově kněžství odlišná podstatou. Duch Svatý dává, mezi kněžstvím všeobecným a svátostným, vzájemnou jednotu. Duch Svatý přináší jednotu ve společenství i ve službě. Rozdíl mezi svátostným a všeobecným kněžstvím není v Kristově kněžství, protože to je pouze jedno. Svátostné kněžství neznamená vyšší stupeň ve svatosti. Rozdílnost je v tom, že ve svátosti kněžství dostávají kněží od samotného Krista, skrze působení Ducha Svatého, zvláštní dar, kterým pomáhají ostatním věřícím realizovat všeobecné kněžství.⁶⁴ Všichni budují jedno Kristovo tělo. Uplatňuje se v něm různost každého člověka,

⁶³ Převzato z webu www.pastorace.cz Laici v církvi

⁶⁴ JAN PAVEL II., *Pastores dabo vobis*. čl. 17.

různost úkolů, které má každý plnit v tomto jednotném díle. Právě Duch svatý nám rozděluje jednotlivé dary a různé služby.

„Pokud jde o duchovní dary, bratří, nechtěl bych vás nechat v nevědomosti. Pamatujete se, že když jste byli pohané, táhlo vás to neodolatelně k němým modlám. Proto vám zdůrazňuji, že žádný, kdo mluví z Ducha Božího, neřekne: „Ježíš buď proklet,“ a že nikdo nemůže říci: „Ježíš je Pán,“ leč v Duchu svatém. Jsou rozdílná obdarování, ale tentýž Duch; rozdílné služby, ale tentýž Pán; rozdílná působení moci, ale tentýž Bůh, který působí všechno ve všech. Každému je dán zvláštní projev Ducha ke společnému prospěchu. Jednomu je skrze Ducha dáno slovo moudrosti, druhému slovo poznání podle téhož Ducha, někomu zase víra v témž Duchu, někomu dar uzdravování v jednom a témž Duchu, někomu působení mocných činů, dalšímu zase proroctví, jinému rozlišování duchů, někomu dar mluvit ve vytržení, jinému dar vykládat, co to znamená. To všechno působí jeden a týž Duch, který uděluje každému zvláštní dar, jak sám chce. Tak jako tělo je jedno, ale má mnoho údů, a jako všechny údy těla jsou jedno tělo, ač je jich mnoho, tak je to i s Kristem. Neboť my všichni, ať Židé či Řekové, ať otroci či svobodní, byli jsme jedním Duchem pokřtěni v jedno tělo a všichni jsme byli napojeni týmž Duchem. Tělo není jeden úd, nýbrž mnoho údů.“⁶⁵

„Všeobecné kněžství se uskutečňuje v rozvoji křestní milosti, v životě víry, v naději a lásce, životě podle Ducha, služebné kněžství slouží všeobecnému kněžství, je zaměřeno na rozvoj křestní milosti všech křesťanů.“⁶⁶

2.2. Základní obsah všeobecného kněžství

2.2.1. Všeobecné kněžství ve Starém zákoně

Počátek pojmu a významu všeobecného kněžství musíme hledat ve Starém zákoně, kde dochází k uspořádání Božího lidu. Počátek tohoto uspořádání najdeme u Abraháma. Abrahám se stal praotcem věřících. Boží lid je vyvolený Izraelský národ, který vychází z Hospodinova zaslíbení. *„Smlouvu mezi sebou a tebou i tvým potomstvem ve všech pokoleních činím totiž smlouvou věčnou, že budu Bohem tobě i tvému potomstvu. Tobě i tvému potomstvu dávám do věčného vlastnictví zemi, v níž jsi hostem, tu celou zemi kanaánskou. A budu jim Bohem. „Bůh dále Abrahamovi řekl: „Ty i tvoje potomstvo budete mou smlouvu zachovávat ve všech pokoleních...“⁶⁷*

⁶⁵ Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona. 1.Kor 12, 1–14.

⁶⁶ Katechismus katolické církve., čl.1547.

⁶⁷ Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona, Gn 17, 7–9.

K uzavření smlouvy Bůh vyzývá Izraelity skrze Mojžíše, aby se stali jeho svatým lidem. „*Vy sami jste viděli, co jsem učinil Egyptu. Nesl jsem vás na orlích křídlech a přivedl vás k sobě. Nyní tedy, budete-li mě skutečně poslouchat a dodržovat mou smlouvu, budete mi zvláštním vlastnictvím jako žádný jiný lid, třebaže má je celá země. **Budete mi královstvím kněží, pronárodem svatým.** To jsou slova, která promluvíš k synům Izraele.* „*Mojžíš přišel, zavolal starší lidu a předložil jim všechno, co mu Hospodin přikázal. Všechnen lid odpověděl jednomyslně: „Budeme dělat všechno, co nám Hospodin uložil.“*“⁶⁸

Izrael je zvláštním vlastnictvím Hospodina. Bůh, ale není Bohem pouze jedné vybrané skupiny lidí. Vždyť jeho je celý svět, proto má jeho lid jedinečné poslání pro svět. Má být královstvím kněží, tedy prostředníkem mezi Hospodinem a celým světem. Boží lid je ustanoven jako ten, který zvěstuje slávu a moc Hospodina a připomíná jeho vládu. V Hospodinově vyvolení a v uzavřené smlouvě je tato výjimečnost.⁶⁹ Izraelský lid má uctívat Boha uprostřed národů, které neznají Hospodina. Vyvolený národ má být místem, kde je Bůh uctíván, má být kněžstvem a místem – chrámem, kde bude Bůh uctíván. Ve Starém zákoně můžeme nacházet předobraz, jak žít všeobecné kněžství.

2.2.2. Všeobecné kněžství v Novém zákoně

Ježíš Kristus je Velekněz vybraný z lidu „... *ani Kristus si nepřisvojil slávu velekněze sám, ale dal mu ji ten, který řekl: „Ty jsi můj Syn, já jsem tě dnes zplodil.“* na jiném místě říká: „*Ty jsi kněz navěky podle řádu Melchisedechova.*““⁷⁰ a dělá z něho královský národ a kněze Boha, svého Otce. „...*Ježíše Krista, věrného svědka, prvorozeného z mrtvých a vládce králů země. Jemu, jenž nás miluje a svou krví nás zprostil hříchů a učinil nás královským kněžstvem Boha, svého Otce – jemu sláva i moc navěky. Amen.*“⁷¹

„*Přicházejte tedy k němu, kameni živému, jenž od lidí byl zavržen, ale před Bohem je vyvolený a vzácný.* I vy buďte živými kameny, z nichž se staví duchovní dům, abyste byli svatým kněžstvem a přinášeli duchovní oběti, milé Bohu pro Ježíše Krista.“⁷²

Svatý Petr ukazuje lidem velikost jejich vyvolení. Dává poznat, co je novou milostí a důstojností křtu. Všichni máme díky křtu podíl na trojím Kristově úřadu: kněžském, královském a prorockém. Cílem tohoto trojího úřadu je oslava Boha, budování církve a spása

⁶⁸ Tamtéž, Ex 19, 4–8.

⁶⁹ Srov. *Výklady ke Starému zákonu*, Praha: Kalich 1991, s. 263.

⁷⁰ *Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona: Žd, 5, 5–6.*

⁷¹ Tamtéž, Zj, 1, 5–6.

⁷² Tamtéž, 1 Pt, 2, 4–5.

všech lidí. „*Vy však jste ,rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý, lid náležející Bohu‘, abyste hlásali mocné skutky toho, kdo vás povolal ze tmy do svého podivuhodného světla.*“⁷³

Používá slova, která už byla řečena ve Starém zákoně Božím lidu Bohem skrze Mojžíše. Hebrejský text Božího příslibu říká: „*Budete mi královstvím kněží*“. Místo „kněží“ použila Septuaginta kolektivní výraz „*kněžský organismus, kněžstvo*“. Takto je v úryvku označena církev. Přilnutím ke Kristu v jeho tajemství smrti a zmrtvýchvstání jsou věřící začleněni jako živé kameny do duchovního chrámu, aby utvořili svaté kněžstvo (kněžský organismus), které přináší duchovní oběti Bohu příjemné skrze Ježíše Krista. Nejde o kněžství věřícího jednotlivě, ale o kněžství, které vlastní všichni společně na způsob organismu. Lid vybraný Hospodinem je určen k tomu, aby zvěstoval veliké Boží činy.⁷⁴

Svatý Jan v knize Zjevení je podobně inspirován veršem z knihy Exodus. Píše „*Učinil nás královským kněžstvem Boha, svého Otce – jemu sláva i moc navěky. Amen*“ Křesťané vnímají, že z nich Kristus udělal královské kněžstvo pro svého Otce. Kládí zde důraz na spojení královské a kněžské důstojnosti. V těžkých chvílích života pomáhá sv. Jan křesťanům pochopit, že skrze Kristovu krev jsou kněžími a králi, což znamená, že jsou ve výjimečném vztahu s Bohem. Ve křtu je Kristus učinil královským kněžstvem. Jsou údy královského Božího lidu, ve kterém Bůh a jeho Syn vykonávají spásonosnou vládu.⁷⁵ Slova obsažená v těchto úryvcích jsou shodná se slovy Exodu, kde se o vyvoleném národě mluví jako o kněžském lidu. Vyvolení Izraele přechází na všechny, kteří přijali křest. Církev se má stát místem, kde je Bůh uctíván a veleben.⁷⁶

2.2.3. Všeobecné kněžství u církevních otců

Z církevních otců uvádím svatého Augustina, který vidí důležitost pomazání a jeho naplnění. Svátý Augustin v komentáři k žalmu 26, píše: „*David byl pomazán z krále. Tehdy býval pomazán jen král a kněz, to byly v té době dvě pomazané osoby. A ti dva byli předobrazy budoucího jediného krále a kněze, Krista, zastávajícího obojí úřad. Proto Christus (Pomazaný) je odvozeno od chrisma (pomazání). Nebyla však pomazána jen naše hlava, ale i my, jeho tělo... Proto se vztahuje pomazání na všechny křesťany, zatímco ve starozákonní době příslušelo jen*

⁷³ Tamtéž, 1 Pt, 2, 9.

⁷⁴ Srov. *Výklady ke Starému zákonu*. str. 263.

⁷⁵ Srov. GIESSEN. H., *Knihy Zjevení apoštola Jana*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 1999, s. 33.

⁷⁶ Srov. RATZINGER. J, *Církev jako společenství*, str. 84.

dvěma osobám. Že jsme Kristovým tělem, vyplývá jasně z toho, že jsme všichni v něm pomazáni (Christi) i Kristus, neboť celý Kristus je nějak hlavou i tělem.“⁷⁷

U svatého Augustina můžeme také číst, že Ježíš posvěcuje svou poslušností Otci obět svým vlastním vydáním se na kříži. *„Pravá oběť je tedy jakákoliv činnost, kterou činíme proto, abychom k Bohu přilnuli ve svatém společenství, a kterou vztahujeme k tomuto nejvyššímu Dobru.*“⁷⁸

2.2.4. Všeobecné kněžství v učení církve

Církev se ve svém učení silně dotýká tématu všeobecného kněžství. Papež Jan Pavel II ve své homilii při uvedení do úřadu říká: *„Ten, který se zrodil z Panny Marie, syn tesařův – jak se domnívali, Syn živého Boha, jak vyznal Petr, přišel, aby z nás všech učinil královské kněžstvo. Druhý vatikánský koncil nám znovu připomněl tajemství této moci i to, že poslání Krista, kněze, proroka, učitele a krále skutečně dále pokračuje v církvi. Na tomto trojím poslání mají účast všichni, celý Boží lid.*“⁷⁹

„Všeobecné kněžství se uskutečňuje v rozvoji křestní milosti, v životě víry, v naději a lásce, životě podle Ducha, služebné kněžství slouží všeobecnému kněžství, je zaměřeno na rozvoj křestní milosti všech křesťanů.“⁸⁰

Kristus chce pokračovat ve svém díle prostřednictvím všech. Dává nám podíl na svém kněžském úřadě, abychom duchovní bohoslužbou oslavovali Hospodina. Každý pokřtěný je povolán k tomu, aby v něm rostly plody Ducha.⁸¹

„Všechny jejich skutky, modlitby a apoštolská činnost, manželský a rodinný život, každodenní práce a odpočinek duševní i tělesný, jsou-li konány v Duchu, ba i těžkosti života, jsou-li snášeny trpělivě, stávají se duchovními oběťmi Bohu milými skrze Ježíše Krista (srov. 1 Petr 2,5); Jsou zbožně přinášeny Otci zároveň s obětí těla Páně při slavení eucharistie. Takto i laici zasvěcují Bohu svět, když všude jednají svatě jako ctitelé Boha.“⁸²

⁷⁷ JAN PAVEL II., *Christifideles laici*, Praha: Zvon 1996, str. 23.

⁷⁸ AUGUSTIN, *De civitate Dei* X, 6; PL 41, 283, cit v: POSPÍŠIL, C. V., *Ježíš z Nazareta, Pán a Spasitel*, str. 401.

⁷⁹ JAN PAVEL II., *Homilie při převzetí nejvyššího pastýřského úřadu* (22. 10. 1978),

⁸⁰ *Katechismus katolické církve.*, čl.1547.

⁸¹ Srov. *Konstituce Lumen gentium.* čl. 34 v

⁸² Tamtéž; čl. 34

Vždyť pokřtění jsou svým znovuzrozením a pomazáním od Ducha svatého posvěceni na duchovní chrám a na svaté kněžstvo, aby každým skutkem jako křesťané přinášeli duchovní oběti a hlásali mocné činy toho, který je ze tmy povolal ke svému podivuhodnému světlu.⁸³

Kristus, Velekněz a jediný prostředník, učinil z církve „*královský národ a kněze Boha, svého Otce*“ jak píše svatý Jan v knize Zjevení. Celé společenství církve, je tedy kněžské, všichni pokřtění mají účast na poslání Krista, kněze, proroka a krále.

II. vatikánský koncil, ve smyslu slov sv. Petra: „*Vy jste rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý*“ rozpracoval nauku, že všechen Boží lid se podílí na tak zvaném všeobecném kněžství věřících, které se uskutečňuje v rozvoji křestní milosti, v životě víry, v naději a lásce a v životě podle Ducha.⁸⁴

Věřoucí konstituce 2. vatikánského koncilu *Lumen gentium* mluví v 11. článku o uplatňování všeobecného kněžství ve svátostech. Pavel VI. ve své apoštolské exhortaci *Evangelii nuntiandi*, vybízí pokřtěné (laiky) k činnosti v konkrétních místech působnosti. Mají hlásat evangelium zvláštním způsobem a uvádět ve skutečnost všechny skryté evangelizační a křesťanské možnosti. „*Vlastním polem evangelizační činnosti (laiků) je rozsáhlý a obtížný svět a obtížný svět politiky, společnosti a ekonomiky, ale i kultury, věd a umění, mezinárodního života a sdělovacích prostředků. Jsou jim však otevřeny i jiné situace, pro evangelizaci, jako jsou např. manželská láska, rodina, výchova dětí a dospívající mládež, zaměstnání a lidské utrpení.*“⁸⁵

⁸³ Srov. Tamtéž. čl 10

⁸⁴ Srov. *Katechismus katolické církve*. čl. 1546–1547.

⁸⁵ PAVEL VI., *Evangelii nuntiandi*, Praha: Zvon 1990; čl. 70.

3. Všeobecné kněžství v konkrétním životě pokřtěného

V této kapitole se chci zaměřit na všeobecné kněžství v konkrétnější podobě a jak je možné jej žít ve všedním každodenním životě. Všeobecné kněžství přijímáme při křtu. Naši odpovědí na tento dar, máme sloužit Bohu: účastí na bohoslužbě, přijímáním svátosti, modlitbou (vzdávat Bohu chvály, díky a prosby), svědčit svým dobrým životem a láskou k Bohu i k bližním.

Celé Ježíšovo jednání a celý lid nové smlouvy má v jeho interpretaci kněžský charakter. Kněžství Ježíše se projevuje službou Slovu a obětí jako darování sebe sama. Ježíš vybízí všechny své učedníky, k podílu a účasti ke dvou úkonům: ⁸⁶

1. **vzít svůj kříž** „*Tedy řekl Ježíš svým učedníkům: „Kdo chce jít za mnou, zapři sám sebe, vezmi svůj kříž a následuj mne.“* ⁸⁷ a **pít jeho kalich** „*Ježíš však odpověděl: „Nevíte, oč žádáte. Můžete pít kalich, který já mám pít?“ Řekli mu: „Můžeme.“ Práví jim: „Můj kalich budete pít...“ „... Pak vzal kalich, vzdal díky a podal jim ho se slovy: „Pijte z něho všichni“* ⁸⁸

2. být **nositelem jeho poselství**. Hlásání Božího království je velmi naléhavé a vyžaduje od apoštolů a učedníků rychlou a jasnou odpověď. Nebudou mít čas pohřbít příbuzné, ani se s nimi rozloučit. „*Řekl mu: „Nech mrtvé, ať pochovávají své mrtvé. Ale ty jdi a všude zvěstuj království Boží.“* Někteří Ježíše obdivovali a byli jím inspirováni, a tak říkali, že půjdou za ním. Zároveň upozorňovali na to, že si nejdříve potřebují vyřídit své záležitosti. Ježíš se jich ptal, jestli si opravdu uvědomují, co znamená následovat ho. Ježíš dobrých úmyslech. Jen připomíná, že následování si nemá klást žádné podmínky. Měl by být připravený sdílet s Ježíšem strasti i radosti jeho služby. „*Řekl jim: „Žeň je mnohá, dělníků málo. Proste proto Pána žně, ať vyšle dělníky na svou zeň. Jděte! Hle, posílám vás jako ovce mezi vlky. Neberte si měšec ani mošnu ani obuv. S nikým se na cestě nepozdravujte. Když vejдете do některého domu, řekněte nejprve: „Pokoj tomuto domu! ‘A přijmou-li pozdrav pokoje, váš pokoj na nich spočine; ne-li, vrátí se opět k vám. V tom domě zůstaňte, jezte a pijte, co vám dají, neboť ‘hoden je dělník své mzdy! Nepřecházejte z domu do domu. A když přijдете do některého města a tam vás přijmou, jezte, co vám předloží; uzdravujte tam nemocné a vyřídte jim: ‘Přiblížilo se k vám království Boží.“* ⁸⁹ **a svědkem, věrným až ke smrti**. Ježíš vyzývá, abychom se měli na pozoru před

⁸⁶ Srov. LÉON-DUFOUR, X. *Slovník biblické teologie: Křest: II. Janův křest, III. Ježíšův křest*, str.176.

⁸⁷ *Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona. Mt 16,24.*

⁸⁸ *Tamtéž, Mt 20,22;26,27*

⁸⁹ Srov. *Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona. Lk 9,60; 10,1-16.*

lidmi, kteří nás budou vydávat soudům, pronásledovat, mučit. I přes tyto nesnáze máme svědčit o Kristu. Ujišťuje, že Duch svatý nám ukáže, co a jak máme mluvit. Postaví se proti sobě rodiny, přátelé se budou nenávidět pro Kristovo jméno. Ježíš povzbuzuje „... *ale kdo vytrvá až do konce, bude spasen....* ... *Nebojte se ...; neboť není nic zahaleného, co nebude jednou odhaleno, a nic skrytého, co nebude poznáno. Co vám říkám ve tmě, povězte na světle; a co slyšíte v soukromí, hlásejte ze střech.*“ Ježíš si nárokují zvláštní místo v našich životech, důležitější, než mají naši nejbližší. Bůh chce vstoupit do mého srdce, ale to je plné lidí a věcí. „... *Kdo miluje otce nebo matku víc nežli mne, není mne hoden; kdo miluje syna nebo dceru víc nežli mne, není mne hoden. Kdo nenese svůj kříž a nenásleduje mne, není mne hoden.*“ Být učedníkem není okrajovou záležitostí života, naopak má být jeho středem. Ježíšův učedník je schopný vzít na sebe svůj kříž a následovat Krista. Současně Ježíš ujišťuje, že ani nejnepatrnější projev soucitu s potřebami bližních, nezůstane bez povšimnutí. „... *A kdo by napojil třebas jen číši studené vody jednoho z těchto nepatrných, protože je to učedník, amen, pravím vám, nepřijde o svou odměnu.*“⁹⁰ Ježíš dává podíl na svém synovství všem a také na mesiášském království nového světa, činí z nás skutečné kněze podle svého obrazu.⁹¹ Apoštolové dál nesou tuto myšlenku „*a mluví o celém životě křesťanů jako o liturgii, bohoslužbě a účasti na kněžství jediného skutečného kněze nové smlouvy.*“⁹²

To znamená, že jsme všichni povoláni k tomu, abychom zpřítomňovali Ježíše ve světě, jednoduše, takovým způsobem života, aby lidé rozpoznávali Boha z toho, jak komunikujeme s ostatními. Naším povoláním je žít jako křesťané, každý na svém vlastním místě ve společnosti, a tím hlásat Ježíšovu radostnou zvěst. „*Protože nejvyšší a věčný velekněz Ježíš Kristus chce pokračovat ve svém svědectví a ve své službě i prostřednictvím laiků, oživuje je svým Duchem a neustále je povzbuzuje ke každému dobrému a dokonalému dílu.*“⁹³

Laici mají často větší a snazší přístup k ostatním lidem. Mají podobné starosti, stejné zaměstnání, potýkají se se stejnými problémy atd. Pán chce prostřednictvím všech šířit své království. K Božímu království se křesťané hlásí a žijí ho, když bojují proti hříchu. „*Nechť tedy hřích neovládá vaše smrtelné tělo, tak abyste poslouchali, čeho se mu zachce; ani*

⁹⁰ Srov. tamtéž, Mt 10,17-22;26-33;37-42.

⁹¹ Srov. LÉON-DUFOUR, Xavier. *Slovník biblické teologie: Křest: II. Janův křest, III. Ježíšův křest*, str.176.

⁹² LÉON-DUFOUR, X. *Slovník biblické teologie: Křest: II. Janův křest, III. Ježíšův křest*, str.176.

⁹³ *Konstituce Lumen gentium*. čl. 34

nepropůjčujte hříchu své tělo za nástroj nepravosti, ale jako ti, kteří byli vyvedeni ze smrti do života, propůjčujte sami sebe a své tělo Bohu za nástroj spravedlnosti.“⁹⁴

Víru máme projevit i tam, kde se jedná o nějaké zlo, proti kterému je třeba zakročít.⁹⁵ „*Jako svátosti Nového zákona, ze kterých čerpá svůj pokrm život i apoštolát věřících, předobrazují nové nebe a novou zemi (srov. Zj 21,1), tak se laici stávají zdatnými hlasateli víry v to, co nevidíme (srov. Žid 11,1), jestliže neváhají s životem z víry spojovat vyznání víry. Toto šíření evangelia, totiž Kristovo poselství, hlásané i svědectvím života i slovem, dostává zvláštní ráz a zvláštní účinnost, protože se uskutečňuje v běžných světských podmínkách.*“⁹⁶

Věřící žijí ve světě a svěřují svůj život do Kristovy ochrany. Naše účast na královském kněžství plyne také z toho, že se svobodně podřizujeme a odevzdáváme Bohu. Svobodný člověk dokáže říct své jasné NE zlu a podřídí se Bohu a v něm hledat své pravé uskutečnění svobody. Být svobodný znamená nechat se vést Kristem, který naplňuje náš život pravými hodnotami, říkat ano Bohu, který vede člověka k naplnění smyslu života. Hmotný svět, ve kterém žijeme, nám má být prostředkem na cestě k Bohu.

3.1. Všeobecné kněžství a společenství církve

Každý křesťan je součástí Božího lidu, kterým je církev. Většina církve se skládá z laiků. Všeobecné kněžství se uskutečňuje pouze ve společenství církve. Pokřtění jsou rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý, lid patřící Bohu. Společenství s církví je proto nezbytně nutné.⁹⁷ Každý projev všeobecného kněžství vede a řídí Duch svatý.

Každý člen církve má podíl na jedinečném kněžství Ježíše Krista. Svátosti ustanovené Ježíšem Kristem doprovází život člověka. Díky svátostem se stáváme členy církve a naše víra roste. Poskytují nám uzdravení a uschopňují nás k určitému povolání. Svátosti hrají nezbytnou úlohu v našem všeobecném kněžství. Přijetím svátostí v nás přebývá Duch svatý a uschopňuje nás, abychom byli svědky evangelia, účastnili se slavení svátostí a uvědomili si spoluzodpovědnost za celou církev.⁹⁸ Tím je naše všeobecné kněžství zdokonaleno. Jsme tak uschopněni k veřejnému vyznávání své víry. Epiklezi⁹⁹ prosíme, aby se v plnosti uskutečnilo

⁹⁴ Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona. Řim 6,12-13.

⁹⁵ Srov. Konstituce *Lumen gentium*. čl. 35

⁹⁶ Konstituce *Lumen gentium*. čl. 35 v

⁹⁷ JAN PAVELII., *Christifideles laici*, str. 25.

⁹⁸ Srov. *Dar víry, výklad katolického učení pro dospělé*, Praha: Zvon 1994, s. 129.

⁹⁹ Slovo epikleze pochází z řeckého epi-kalein, což znamená svolávat shůry. Je to prosba o "sílu shůry", volání k Otci o moc Ducha svatého. Čeho se takto vyprošený Boží Duch dotkne, to zásadním způsobem proměňuje: přes neobratnost vyjádření bychom mohli říci, že "z toho činí samotného Ježíše Krista".

společenství shromáždění v tajemství Kristově. „*Milost našeho Pána Ježíše Krista a láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi vámi.*“ Má zůstat s námi, a i mimo slavení eucharistie přinášet plody.¹⁰⁰ Eucharistie nás posiluje, abychom svědčili o Kristu. Podobně jako emauzští učedníci máme i my v síle eucharistického pokrmu svědčit o zmrtvýchvstalém Kristu. Na konci každé mše svaté jsme poslání ve jménu Páně. V síle právě přijatého eucharistického pokrmu jsme poslání svědčit o Kristu. Tak i my zasvěcujeme svět Bohu, když všude jednáme svatě, jako ctitelé Boha.¹⁰¹

3.2. Všeobecné kněžství v manželství a rodinně

„Všechny jejich skutky, modlitby a apoštolská činnost, manželský a rodinný život, každodenní práce, odpočinek duševní i tělesný, jsou-li konány v Duchu, ba i těžkosti života, jsou-li snášeny trpělivě, stávají se duchovními oběťmi Bohu milými skrze Ježíše Krista...“¹⁰²

Manželství bylo ustanoveno v ráji a Ježíš jen potvrdil, co Bůh Otec ustanovil. Manželství je zvláštní povolání pro dosažení plnosti bytí v Bohu, protože jediné láska spojuje člověka s Bohem a s ostatními. Manželská láska je milostí. Hlavní smysl manželství, je zakořenit v lásce Boží Trojice. Tato láska proměňuje podstatu všech věcí. Skrze manželskou lásku je Bůh přítomen v podvědomí člověka a skrze rozjímání může tato jeho přítomnost zazářit proměňujícím světlem.

Manželé naplňují všeobecné kněžství přinášením denních obětí v pokoře a smíření, konáním katechezí při výchově svých dětí, a ve světě pracují jako kvas Božího království. Tímto příkladem plného vydání se svému povolání je manželství Boží oslavou.

Manželé při křtu svých dětí na sebe berou závazek křesťanské výchovy. Sami mají aktivně žít svou víru, o své víře vydávat svědectví a vest děti ke Kristu a křesťanským hodnotám. Křtem člověk přestává „patřit sám sobě“, je povolán ke službě ve společenství církve a k tomu, aby s ostatními jednal s láskou a úctou. Pod vedením rodičů, má člověk růst ve víře, získávat znalosti o Bohu, Kristu, evangeliu, Bibli a Desateru, aby nakonec mohl vstoupit do života s Bohem.

Rodina tvoří domácí církev, kde středem je Kristus, proto má i manželství ve svém středu kříž, kterým prochází boj se sobectvím ve všech rovinách; skrze kříž je možná změna života pro sebe v život pro druhé.

¹⁰⁰ Srov. *Katechismus katolické církve*. čl. 1109.

¹⁰¹ Srov. *Konstituce Lumen gentium*. čl. 34

¹⁰² Tamtéž, čl. 34

Podstatnou součástí manželského života je služba, kterou rodina jako základní složka lidské společnosti koná. Ukazovat trvalý smysl manželství, věrnosti, nesobecké otevřenosti a čisté lásky ve světě, který se odtrhl od svých kořenů v Bohu. Intenzita duchovního života je jádrem celého života, je zárukou, že naplníme smysl, který má věrnost Božímu povolání přes všechny zmatky a pokušení.

3.3. Oběť

Oběť je náboženský úkon, který se zakládá v odevzdání a darování něčeho cenného (duchovního i hmotného) Bohu. „*Od východu slunce až na západ bude mé jméno velké mezi pronárody. Na každém místě budou přinášet mému jménu kadidlo a čistý obětní dar.*“¹⁰³

Biblický Bůh obětmi nezískává nic, nepotřebuje člověka, naopak člověk potřebuje Hospodina, svého Boha. „*Tys to byl, kdo utvořil mé ledví, v životě mé matky jsi mě utkal. Tobě vzdávám chválu za činy, jež budí bázeň: podivuhodně jsem utvořen, obdivuhodné jsou tvé skutky, toho jsem si plně vědom...Bože, zkoumej mě, ty znáš mé srdce, zkoušej mě, ty znáš můj neklid, hled', zda jsem nesešel na cestu trápení, a po cestě věčnosti mě ved'*“¹⁰⁴

Přinášením oběti vyjadřuje člověk vnitřní postoj k Hospodinu, touží po Boží blízkosti a odpuštění hříchů.¹⁰⁵ Sirachovec píše o nutnosti vložit obětní gesto do každodenního života a uvádět do souvislosti ctnostný život a oběť. „*Kdo zachovává Zákon, jako by přinášel mnoho obětí, kdo dodržuje příkázání, jako by obětoval oběť pokojnou. Kdo prokazuje vděčnost, přináší oběť bílé mouky, kdo činí milosrdenství, obětuje oběť chvály. Hospodinu se líbí, když se vyvaruješ nešlechtnosti, a odpustí ti, když se odvrátíš od své nepravosti. ... Všechno dávej s veselou tváří a s radostí odděluj pro Hospodina desátky.*“¹⁰⁶

Služba a naprostá vydanost hrají hlavní roli v Ježíšově poslání. Potvrzují to následující slova: „*Vždyť ani Syn člověka nepřišel, aby si dal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za všechny.*“¹⁰⁷ Tak jako Ježíš obětí splnil cíl, smířil a oslavil Otce, tak žádá i od svých vykoupených začlenění se do této oběti¹⁰⁸ „*Tak jedinou obětí navždy přivedl k dokonalosti ty, které posvěcuje.*“¹⁰⁹

¹⁰³ Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona. Mal 1,11.

¹⁰⁴ Tamtéž, Ž 139,13-14;23-24.

¹⁰⁵ Srov. LÉON-DUFOUR, Xavier. *Slovník biblické teologie: Křest: II. Janův křest, III. Ježíšův křest*, str.283.

¹⁰⁶ Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona. Sir 35, 1-3;8.

¹⁰⁷ Tamtéž, Mk 10,45.

¹⁰⁸ Srov. ERNSTOVÁ, S. *Cestou všeobecného kňazstva*, str.10

¹⁰⁹ Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona. Žid 10,14.

Kristova slova v rozhovoru s Nikodémem uvádí do samotného středu Boží jednání přinášející spásu a vyjadřující podstatu křesťanského učení. „*Neboť tak Bůh miloval svět, že dal svého jednorozeného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.*“¹¹⁰ Ježíšova slova k Nikodémovi se vztahují k oběti v jeho hlavním a zásadním smyslu, aby člověk nezahynul, ale měl život věčný. Člověk tedy umírá tehdy, kdy ztrácí život věčný. Opakem spásy není dočasné utrpení, ale utrpení neměnné, spočívající ve ztrátě věčného života.

Ježíš Kristus přišel zachránit člověka především od trvalého a zásadního zla. Spasitelovo poslání spočívá ve vítězství nad hříchem a smrtí. Svou láskou a poslušností je přemáhá tím, že vstává z mrtvých. Nejsme schopni zcela pochopit tajemství vykoupení, protože zde stojíme před Božím tajemstvím. Ale zároveň povaha vykoupení související s otázkou pravdy vyžaduje hledat cestu k porozumění pomocí rozumu osvětleného, vzhledem k poslednímu cíli člověka a stvoření.¹¹¹

Bůh tedy sděluje sám sebe, aby dal poznat, že si přeje spásu člověka a svou milostí zve člověka ke spolupráci na své vlastní spáse. Člověk tedy smí mít podíl na božských darech tím, že svobodně odpoví na Boží volání. Aktivita ze strany Boha se projevuje voláním k nadpřirozenému životu, ke zbožštění člověka. Odpověď člověka spočívá ve velkodušném souhlasu s tímto Božím voláním a v přilnutí k Boží vůli, která se děje skrze poslušnost Bohu.¹¹²

Ježíšova oběť dosahuje vrcholu na kříži. Kristova autorita jako hlavy je spojena se službou a s darováním se. Napodobovat Krista – Hlavu, znamená napodobovat jeho službu a darování se.¹¹³ Pokřtění byli křtem ponořeni do tajemství Kristovy smrti a vzkříšení, s jeho obětí se spojují, když obětují sami sebe a všechny své skutky.

V určitém slova smyslu nám kříž nenabízí Kristus; kříž je podmíněn naší lidskou existencí a je součástí životního procesu. Kristus dává možnost tento kříž proměnit v úkon obětování Bohu, který se stává činem výkupné lásky za sebe i za druhé lidi. Smysl a naději v přijímání obětí vtiskuje všem událostem našeho života.¹¹⁴

Svatý Pavel ve svých listech vybízí křesťany dob minulých i té současné: „*Vybízím vás, bratří, pro Boží milosrdenství, abyste sami sebe přinášeli jako živou, svatou, Bohu milou oběť; to ať je vaše pravá bohoslužba. Nepřizpůsobujte se tomuto věku, nýbrž proměňujte se obnovou*

¹¹⁰Tamtéž, Jan 3,16.

¹¹¹ Srov. *Dokumenty Mezinárodní teologické komise věnované christologii a soteriologii do roku 1995*, s. 140.

¹¹² Srov. *Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona*. Jan 14, 23

¹¹³ Srov. JAN PAVEL II., *Pastores dabo vobis*. čl. 21.

¹¹⁴ Srov. FIORENTES, S., a GOFFI, T. *Slovník spirituality*, str. 1033.

*své mysli, abyste mohli rozpoznat, co je vůle Boží, co je dobré, Bohu milé a dokonalé.“*¹¹⁵ „...těžkosti života, jsou-li snášeny trpělivě, stávají se duchovními oběťmi Bohu milými skrze Ježíše Krista“

Svatý Pavel skrze víru poznává lásku, která dovedla Ježíše na kříž. Tato láska, kterou Kristus miloval svět i v utrpení a smrti, musí žít i v tom, koho tak miloval a za něj se vydal na smrt, tedy v Pavlovi. A tím, že ve víře člověk splácí jeho lásku svou láskou, je Ježíš zvláštním způsobem spojen s člověkem skrze kříž.¹¹⁶ „...Ale i kdybych měl skropit krví oběť a službu, kterou Bohu přináším, totiž vaši víru, raduji a spoluraduji se s vámi se všemi.“¹¹⁷

Radost přichází z pochopeného smyslu oběti, tedy z toho, že se všem dostane takové pomoci, jaké se dostalo i sv. Pavlovi, což znamená, že ve svém srdci pochopí spasitelný význam oběti. „*Ted' sice pro vás trpím, ale raduji se z toho.*“¹¹⁸ Kristova láska, v nás žije a je pramenem všech našich zásluh před Bohem. Tedy jedině Ježíš Kristus zasluhuje podle spravedlnosti, protože hodnota jeho daru, která je nekonečná, dokonale odpovídá tomu, co zasluhuje. Utrpení samo o sobě hodnotu nemá, ani to, které podstoupil Ježíš na kříži. Když Ježíš mluví o svém sebevydání a existenci pro druhé, je to především v dimenzích osobní oběti, ne rituální, jež dochází naplnění na kříži.

Svatý Tomáš Akvinský uvádí, že oběť (latinsky „sacrificium“) lze chápat jako jednání, které posvěcuje obětní dar.¹¹⁹ V aktivním hledání vlastního postoje k utrpení se křesťan pouze pasivně nesmiřuje, ale v solidaritě s trpícími s utrpením bojuje. Kde je utrpení prožíváno jako nesmyslné, může se snadno stát příčinou bezmocného uzavření cesty ke křesťanské zvěsti o spáse. Avšak křesťanům stále zůstává křesťanu právo stěžovat si před Bohem, podle příkladu biblických vzorů. Dějiny lidského utrpení jsou v křesťanském pojetí součástí budoucí svobody.

120

Často nemoc iniciuje hledání Boha anebo návrat k němu. Ježíš Kristus měl soucit s nemocnými, a tak uzdravoval nejrůznější nemoci na těle i na duši. Kristus ale přišel uzdravit celého člověka, je proto lékařem, kterého potřebují nemocní. Jeho láska k nemocným

¹¹⁵ Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona. Řim 12,1-2.

¹¹⁶ Srov. JAN PAVEL II., *Salvifici doloris*. čl. 20.

¹¹⁷ Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona. Flp 2,17.

¹¹⁸ Tamtéž, Kol 1,24.

¹¹⁹ Srov. AKVINSKÝ, T., *Summa theologiae* II-II, q. 85, a. 3, ad 3, cit v: POSPÍŠIL, C. V., *Ježíš z Nazareta, Pán a Spasitel*, s. 401

¹²⁰ Srov. RAHNER, K., a VORGRIMLER H., *Teologický slovník*, s. 440.

podněcovala a stále podněcuje křesťany k péči o nemocné na těle i na duchu. Ježíšova láska je zdrojem neúnavného úsilí v přinášení úlevy v jejich trápeních.¹²¹

Ježíš se celý svůj život setkával se světem lidského utrpení. Jeho činnost zasahovala trpící a ty, kteří očekávali milost. Hluboce soucítit s každým lidským duševním i tělesným utrpením, jak o tom mluví v blahoslavenství. Především se však Kristus přiblížil světu tím, že vzal toto utrpení na sebe. Zakoušel únavu, život bez přístřeší, nepochopení a stále zřetelnější snahy jej samotného odstranit. Hloubka Kristovy oběti souvisí s přijetím utrpení všech lidí, jak na sebe bere všechny jejich hříchy. Ježíšova slova modlitby v Getsemanské zahradě ukazují opravdovost lásky, s jakou přijme nadcházející utrpení.

3.4. Role Božího slova v životě křesťana

Bible je Boží slovo, které na sebe přijalo podobu psaného lidského slova. S Božím Slovem se nemůžeme setkat nikde bezprostředně. Proto se k nám dostává lidským způsobem, prostřednictvím lidské řeči. Bible je cele Boží i cele lidská. Není pouhým souhrnem věroučných pravd, nebo katechismem. Je prostředkem dialogu Boha s člověkem. "*Svým slovem oslovuje neviditelný Bůh ze své veliké lásky všechny lidi jako přátele a setkává se s nimi!*"¹²²

Boží Slovo je darem od Boha, který nám ukazuje svoji velikou lásku a proměňuje Slovem život každého, kdo se jím nechá oslovit. Tak můžeme každodenní povinnosti lépe naplnit Boží přítomností. Jedná se o osobní setkání mezi člověkem a Bohem, o naplnění života Božím slovem, které posloucháme, vnitřně přijímáme a převádíme v modlitbu.

Boží slovo úzce souvisí s modlitbou, abychom s Bohem navázali spojení a mohli ho živě zakoušet. Boží slovo čtené, rozjímané a vnitřně přijaté ve světle Ducha svatého, tak může proměnit náš život. Boží Slovo má být chlebem života, základním pokrmem Božího života v nás, jak důrazně řekl Ježíš pokušiteli na poušti: „*Je psáno: ,Ne jenom chlebem bude člověk živ, ale každým slovem, které vychází z Božích úst.*“¹²³ Podobně jako Hospodin sesílal manu Izraelitům na každý den a nedala se nasbírat do zásoby, tak i Písmo si nejde tak úplně si načíst do zásoby. Je třeba se jím sytit nově každý den.

Boží Slovo je mnohostranné, aby v něm každý, kdo ho čte a rozjímané, v něm našel něco, co jej zasáhne. Bůh vložil do svého slova nejrůznější bohatství, pro každého konkrétně to, co na cestě v životě potřebuje. Je stromem života, který ze všech stran nabízí své požehnané plody,

¹²¹ Srov. *Katechismus katolické církve*. čl. 1500-1503.

¹²² *Dei Verbum*, čl. 2

¹²³ *Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona*. Mt 4,4.

je jako skála, která se otevřela na poušti a všem kolem poskytla duchovní nápoj, který žízniví pijí z pramene.

Pokřtění mají přijímat Kristovo evangelium, svým životem a slovy jej předávat ostatním. „*Kdo se skutečně setkal s Kristem, nemůže si to nechat pro sebe, ale musí o tom hlásat druhým.*“¹²⁴ Radostná zvěst Božího slova tak vynikne v rodinném a společenském životě.

Za lidským slovem se skrývá moc Božího Slova, které otevírá lidské nitro, přináší útěchu, usvědčuje, posiluje.

3.5. Služba

Být pokřtěný není jen velkou výsadou, ale výzvou a zodpovědností. Člověk by měl být dobrým nástrojem v Božích rukou a všimnout si lidí kolem sebe. „*Amen, pravím vám, cokoliv jste učinili jednomu z těchto mých nepatrných bratrů, mně jste učinili.*“¹²⁵ Mnohokrát stačí jen nesoudit, nekritizovat, usmát se, podat pomocnou ruku, pomodlit se.

Bůh skrze naši službu pomáhá lidem. Máme se dotýkat lidských životů a zprostředkovat lidem, setkání s Boží blízkostí a skrze ni zprostředkovat i Boží pomoc. „*Ježíš vstal od stolu a vědom si toho, že mu Otec dal všechno do rukou a že od Boha vyšel a k Bohu odchází, odložil svrchní šat, vzal lněné plátno a přepásal se; pak nalil vodu do umyvadla a začal učedníkům umývat nohy a utírat je plátnem, jímž byl přepásán...Když jim umyl nohy a oblékl si svůj šat, opět se posadil a řekl jim: „Chápete, co jsem vám učinil? Nazýváte mě Mistrem a Pánem, a máte pravdu: Skutečně jsem. Jestliže tedy já, Pán a Mistr, jsem vám umyl nohy, i vy máte jeden druhému nohy umývat. Dal jsem vám příklad, abyste i vy jednali, jako jsem jednal já.“*

¹²⁶

Je to otázka naší víry a oddanosti Kristu v životě i ve službě, aby Bůh mohl se stejnou mocí jednat i v naší době. Veliká věc je, že křesťanství nebo církvev není jenom vzpomínka na to, co bylo před dvěma tisíci lety, ale že je to otázka naší víry a oddanosti Kristu v životě i ve službě, aby Bůh mohl se stejnou mocí jednat i v naší době.

Když k druhým přicházíme ve službě, pomáháme jim zaslechnout Ježíšovo volání: „*Pojďte ke mně, všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny, a já vám dám odpočinout.*“¹²⁷ V takových okamžicích je pomoc téměř hmatatelným zpřítomněním starostlivého a pečujícího Boha. Kde se člověk otevře Božímu působení, nechává ve svém

¹²⁴ *Novo millennio ineunte, Apoštolský list papeže Jana Pavla II. na závěr Jubilejního roku 2000, čl.40.*

¹²⁵ *Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona. Mt 25,40.*

¹²⁶ *Tamtéž. Jan 13,3-15.*

¹²⁷ *Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona, Mt 11,28.*

životě Boha jednat a přidá svoji lásku k lásce Boží, tam se stává z obyčejných věcí každodenního života bohoslužba. Všednodenní události a situace v našem životě, tak mohou být posvěceny, požehnány a proměněny.

4. Vzory a příklady naplnění

V této kapitole chci ukázat na konkrétních životních příbězích, které mě zaujaly, naplnění všeobecného kněžství. Vybrala jsem na prvním místě Marii, Ježíšovu matku, dále dvě italské světice svatou Kateřinu z Janova a svatou Ritu z Cassia. Obě tyto světice byly vdané a prožívaly těžkosti spojené s manželstvím a přesto všechno, žily v důvěrném vztahu s Ježíšem, a tím mi jsou blízké. Nakonec přibližuji příběhy dvou žen řeholnic, Marie Stanislavy Ernstové (OSV) a Marie Elišky Pretschnerové (OSF), které žily v nedávné době a jejich svědectví zasáhlo i do mého života.

4.1. Maria vzor naplnění všeobecného kněžství

Písmo svaté se o Marii zmiňuje jen na několika místech, její život vypovídá o velké lásce k Bohu. Ježíš nám dal v Marii vzor všeobecného kněžství, které jako žena, matka a panna naplnila láskou, mateřskou službou a naprostou odevzdaností Bohu.

Sestoupení a podivuhodný příchod Boha jako člověka do našeho života, vyžadoval souhlas Marie s dílem Ducha Svatého. Maria svůj život dává v bezmeznou důvěře do rukou Bohu svému Pánu. „*Maria řekla: „Hle, jsem služebnice Páně; staň se mi podle tvého slova.“ „... „Duše má velebí Pána a můj duch jása v Bohu, mém spasiteli, že se sklonil ke své nepatrné služebnici...“*¹²⁸ Maria stejně jako Abrahám, musela mnohokrát věřit a doufat „proti veškeré naději“. Jejím „*at' se mi stane!*“ se začalo naplňovat tajemství naší spásy. Projevila tím naprostou oddanost Bohu a jeho záměrům s jejím životem.

Maria prožívala situace, které mohly vypadat, jako by se Bohu vymkly z rukou a jistě se neshodovaly s Mariinou představou. Zklamání Josefa nad Mariiným nenadálým těhotenstvím, které mu nemohla vysvětlit; pronásledování od Heroda a nucený útěk; ztracení a hledání dvanáctiletého Ježíše; pronásledování Ježíše od předáků židovství, a nakonec jeho ukřižování. Mariin životní příběh nám může být blízký, zvláště v období nesrozumitelných životních zkoušek.

„...*Maria to všechno v srdci zachovávala a rozvažovala o tom.*“¹²⁹ Všechno, co se stalo v souvislosti s Ježíšovým narozením, slova a události. Okolnosti Ježíšova narození se pro ni staly událostmi, které nosila v srdci a rozjímal o nich: byly pro ni školou víry. Z toho všeho mohla čerpat světlo a odvahu během následujících třiceti let v Nazaretě, let plných námahy a ticha. Maria žila z víry, rostla ve víře a byla ve víře také zkoušena. Ve své mysli přemýšlela

¹²⁸ Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona. Lk 1,38.46-48

¹²⁹ Tamtéž, Lk 2,19

o všem, co jí řekl Pán, ale i co sama prožívala. Rostla ve víře v Ježíše jako Spasitele Izraele, ale ne v chrámě, nebo za zdmi svého domu, ale uprostřed své každodenní práce a modlitby.

Maria ve své skrytosti a nenápadnosti není nečinnou ani uzavřenou do sebe. Maria v Káně vybízí Ježíše k zázraku, ale ihned ustupuje do pozadí. „... řekla Ježíšovi jeho matka: „Už nemají víno. „Ježíš jí řekl: „Co to ode mne žádáš! Ještě nepřišla má hodina. „Matka řekla služebníkům: „Udělejte, cokoli vám nařídí.“¹³⁰ Maria je světlem, které nesvítí samo sobě, ale odráží Boží slávu. „... Vy jste světlo světa. Nemůže zůstat skryto město ležící na hoře. A když rozsvítí lampu, nestaví ji pod nádobu, ale na svícen; a svítí všem v domě. Tak ať svítí vaše světlo před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a vzdali slávu vašemu Otci v nebesích.“¹³¹

Maria byla ženou soucitu, byla schopna trpět a mít soucit s druhými. Středem Mariina života byl její syn Ježíš. Čeká na jeho narození a stará se o něj v dětství. Následuje ho kamkoli si přál, blízko i daleko. Stojí v nejtěžší chvíli svého syna u paty kříže „U Ježíšova kříže stály jeho matka a sestra jeho matky, Marie Kleofášova a Marie Magdalská“¹³². V náruči má jeho ukřižované tělo. Nejsou to její vlastní činy. Dělá je jako *služebnice Páně* a naplňuje to, k čemu ji Bůh povolal.

4.2 sv. Kateřina Fieschi (Kateřina Janovská)

Pocházela z italské šlechtické rodiny a narodila se roku 1447 v Janově v Itálii. Od dětství byla soucitná se zájmem o utrpení Pána Ježíše a jeho obětí na smír za hříchy lidstva. Ve 13 letech chtěla následovat svou sestru Limbanii do kláštera, ale nedostala povolení od rodičů. Rodiče jí v 16 donutili vzít si za manžela mladého Juliána Adorna. Sňatkem začalo pro Kateřinu těžké období. S odevzdaností do Boží vůle přijímala manželovo příkoří s trpělivostí a vroucně se za něj modlila, ukládala si přísné pokání a láskou přilnula ke Kristu. Julián se postupem času začal mírnit a změnil se.

Denně se účastnila mše svaté a přijímala eucharistii. V modlitbě před křížem jí Spasitel ukázal své Srdce, které vnímala jako naplněné ohněm a přijala ho. Její život byl Ježíšovou přítomností naplněn a slovy svatého Pavla říkala: *"Nežiji již já, ale žije ve mně Ježíš."* S tímto vědomím prokazovala v místním špitále službu chudým nemocným. K nemocným přistupovala s velkou pokorou a láskou a vzbuzovala v nich důvěru i trpělivost. S modlitbou za ně jim svým

¹³⁰ Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona. J 2,3-5

¹³¹ Tamtéž, Mt 5, 14-16

¹³² Tamtéž, J 19, 25.

životem ukazovala na Krista a stávala se pro ně učitelkou duchovního života. V roce 1489 byla zvolena za představenou nemocnice. Zemřela roku 1510.

Kateřina napsala dva spisy. Do Duchovních dialogů sepsala své zážitky a prožitky „*V očist'ujícím ohni božské lásky*“ a „*Traktát o očistci*“ Popsala v nich vidění očišťovacího ohně, který očisťuje duši od lehkého hříchu a od trestů za hříchy ve světě. Přirovnala to ke způsobu čištění zlata ohněm. Duše jsou zaplaveny Boží láskou, živeny nadějí a trpí touhou po patření na Boha a prožívání radosti dokonalé lásky, které je zdrojem pouze Bůh. Očistec je přirovnán ke strašné noci, která se změní ve šťastný den. Nabádala k modlitbě a obětování mše svaté za duše v očistci, které jsou pro tyto duše potřebné.

4.3. sv. Rita z Cascia

Narodila se v umbrijské obci Roccaporena u Cascia v Itálii. Datum jejího narození není přesně známý, ale udává se kolem roku 1381. Mládí prožila v blízkosti zbožných rodičů, lidí střední vrstvy. Často chodila do kláštera svaté Marie Magdalény a do kostela sv. Augustina. Toužila stát se řeholnicí. Rita jako poslušná dcera však poslechla rozhodnutí svých rodičů a vdala se za měšťana Ferdinanda Pavla Manciniho.

Stala se manželkou a matkou dvou synů, přičemž se procvičovala v trpělivosti a lásce. Její manžel byl impulzivní a prudké povahy. Rita z lásky k Bohu snášela manželovu povahu a jeho nedostatky. Na hrubosti odpovídala tichostí, laskavostí a modlitbami. Její laskavé chování a modlitby postupem času manžela proměnily k lepšímu. Mezi těžkou zkoušku patřila vražda manžela a příprava synů na pomstu, jak bylo zvykem. Z krevní msty byl zabit Ferdinand Pavel Mancini. Vrahové chtěli jeho jméno vymazat ze světa, proto i synům hrozilo nebezpečí.

Rita vrahům odpustila, a synům o způsobu jeho smrti neřekla. Dozvěděli se to až v 15 letech. Rita těm, co jí způsobili bolest zavražděním manžela, podle Kristova učení odpustila a nechtěla, aby se synové mstili. Ti byli však ovlivněni společností, a uvažovali o vykonání krevní msty. Rita se bála o jejich životy, i o to, aby na sebe neuvalili těžký hřích vraždy. V této těžké situaci prosila Boha o pomoc. Bůh její modlitby vyslyšel a zlu zabránil tím, že syny vzal k sobě.

Rita po mnohých překážkách vstoupila do kláštera. Řeholní život Rity se vyznačoval vroucím vztahem lásky k ukřižovanému Ježíši. Byla asketičkou a mystičkou často rozjímající o Kristově utrpení. Předmětem jejího rozjímání bývala i Ježíšova slova: „*Já jsem cesta, pravda*

i život."¹³³ V roce 1443 při meditaci před křížem pocítila, že jeden z trnů Ježíšovy koruny probodl její čelo a způsobil hlubokou ránu.

V kontemplaci o utrpení Páně jí Ježíš daroval otevřenou ránu z trnové koruny na čele. Bolesti trnové koruny přijala jako pečeť lásky. Žila v Lásce s Láskou a pro Lásku. Společnost ji pronásledovala nenávistí vůči manželovi a ona proti tomu bojovala svým odpouštěním. V době epidemie dělala vše, co mohla pro záchranu duší i životů, věnovala se nemocným a umírajícím. Pro pověst svatosti a divů dostala titul: „*svatá v nemožných záležitostech.*”

4.4. Mária Stanislava Ernstová, OSU

Stanislava Ernstová se narodila 6.1 1891. Sestra Mária Stanislava Ernstová byla členkou Kongregace svaté Voršily na Slovensku. Po ukončení studií a složení věčných slibů působila na řeholním učitelském ústavě v Trnavě od roku 1935 jako novicmistrová a od roku 1943 byla představenou trnavského konventu.

V letech 1947 až 1950 byla provinciální představenou. V roce 1947 se zúčastnila generální kapituly řádu v Římě. Ve službě provinciální představené ji zastihlo násilí komunismu, během něhož prošla vícero internačními tábory. Poslední místo jejího působení byla Bílá Voda. Po celý svůj život se tato nadaná sestra, učitelka a hudebnice, nebála přijmout těžké životné výzvy, usilovně plnit Boží vůli a poslaní ke kterému se cítila být povolána. Byla to zejména úcta ke Kristu Veleknězi a k jeho vykupitelské oběti. Sestra Stanislava prožívala svoje duchovní kněžství ve svém panenském zasvěcení, skutky ustavičné oběti, pro mnohé překážky.

Sestra Stanislava se v roce 1956 svěřila svému zpovědníku P. Štefanu Podolinskému s myšlenkou založení duchovního společenství, které by vedle práce v charitativní oblasti uvádělo do života větší úctu a lásku ke Kristu Veleknězi, přítomnému v Nejsvětější svátosti oltární, a k Panně Marii. Zemřela 16. 3. 1968 v Bílé Vodě u Javorníku.

P. Štefan pracoval v Bílé Vodě v kotelně jako topič. Po návratu na rodné Slovensko na počátku 80. let začal uskutečňovat vizi sestry Stanislavy a tiše kolem sebe shromáždil první komunitu. Její členové skrytě studovali teologii a v roce 1990 založili nový sekulární Institut Krista Velekněze.

Řeholní sestra a mystička Mária Stanislava Ernstová, napsala svojí autobiografii *Cestou všeobecného kněžstva a Pieseň vd'aky Kristovi Veľ'knazovi*, která je reflexí její životní cesty.

¹³³ Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona. J 14, 6.

Životní cestu vystihuje její vzdech, který schválený Církví zanechala: „*Kriste Veleknězi, spojujeme se s tvou obětí, skrze ni nás zachraň a posvět!*“

4.5. Eliška Pretschnerová

Sestra Marie Eliška Pretschnerová, křestním jménem Anna, se narodila jako dcera lesníka dne 26. září 1911 v Nových Zámčích v Čechách. Vyrůstala se čtyřmi sourozenci v láskyplném prostředí uprostřed lesů. Po celý život jí zůstala láska ke stromům, k zeleni, k volné přírodě.

Vystudovala Učitelství ústav Kongregace Školských sester OSF v Chrudimi. Již za studia zatoužila dát se plně Bohu v řeholním zasvěcení. Byla přijata do kandidatury Kongregace v Praze – Břevnově, kde bylo v této době sídlo generální správy. Zde složila sestra Eliška (toto jméno dostala jako řeholní jméno při oblačce¹³⁴) 13. srpna 1932 řeholní sliby.

Od této chvíle žila své povolání věrně v plném darování se Bohu a službou svému řeholnímu společenství. Své vzdělání doplnila maturitou na Dívčím reálném gymnáziu Kongregace v Praze a byla přijata ke studiu fyziky a matematiky na Univerzitu Karlovu v Praze. K ukončení studia jí chyběla pouze poslední závěrečná zkouška, když byly všechny vysoké školy z nařízení německé vlády uzavřeny. Studium na vysoké škole mohla sestra Eliška ukončit až po válce v r. 1945. Sestra Eliška konala různé práce podle toho, jaké poslání od svých představených dostávala. S radostí přijala úkol vyučovat náboženství na školách v okrajových částech Prahy. Po válce vyučovala matematiku a fyziku na Gymnáziu Kongregace v Praze Vinohradech až do jeho zrušení v r. 1948.

V následujících těžkých letech, především při soustředování sester, jejich internaci a dalších likvidačních opatřeních komunistické vlády, byla pro všechny sestry příkladem svou prostou a neokázalou statečností. Byla vždy tam, kde byla situace nejtěžší. Otevřené srdce, citlivý přístup, pohotovost pustit se do neobtížnější práce byly velkou podporou a všem sestram dodávaly pocit bezpečí.

Rok 1960 a další léta byly začátkem velkých změn a úkolů pro celou Církev a tím samozřejmě pro řády a kongregace. Sestra Eliška i v těchto podmínkách pozorně sledovala všechna jednání Koncilu, s rizikem obstarávala a získávala překlady koncilních dokumentů. Získané materiály sestry rozepisovaly a posílaly do všech komunit provincie i dalším

¹³⁴ Obláčka je obřad, při němž si nově příchozí člen řeholního řádu, obvykle označovaný jako novic či novicka, poprvé obléká řeholní oděv svého řádu.

kongregacím. Všechny sestry žily s Církví v tomto období hledání cest a nového svědectví Církve jako Radosti a Naděje.

Sestra Eliška se starala o získávání potřebných informací, se sestrami ve Slatiňanech je rozmnožovala a rozesílala dál. Velkou práci vykonal Sekretariát ŘS při uskutečňování liturgické reformy. Pod vedením P. Bárty a P. Svatoše sestavovaly a rozmnožovaly sestry ve Slatiňanech texty pro lekcionář, pro zpěvy mezi čteními. Další sestra hudebnice obstarávala hudební doprovod. Znamenalo to pracovat na těchto úkolech převážně v noci, protože práce v zaměstnání musela být v každém případě vykonána vzorně. Byl to vlastně jediný druh apoštolátu, který sestry mohly vykonávat. Sestra Eliška bděla nad kvalitou služeb, nad radostným svědectvím života, a hlavně šla sama vstříc osobním příkladem.

Pomáhala radou i finančně při úpravách chrámových interiérů podle směrnic liturgické reformy. Sestry jezdily zpívat do okolních i vzdálenějších kostelů, aby pomohly věřícím snadněji přijmout pro ně nové, a ne vždy dobře chápané změny v liturgii. Stejně tomu bylo i při úpravě breviáře, aby se sestry mohly modlit společně s Církví.

Sestra Eliška se v roce 1969 dostala na zvláštní povolení do Říma, do sídla generální správy, rovněž tak na mimořádnou generální kapitolu v témže roce do Merana, kam byla vyslána ještě s dalšími delegátkami provincie. V závěru dalšího roku byla na řádné generální kapitule zvolena generální představenou celé Kongregace. Ve funkci generální představené zůstala sestra Eliška po opětovném zvolení až do roku 1983, kdy se vrací zpět do vlasti. Zemřela 4. května 1993 v Charitním domově v Hoješíně a je pohřbena na hřbitově ve Slatiňanech.

Hodnota života, i sebe více skrytého, ale ponořeného do Boha, vyzařuje světlo a je pro druhé zárukou a jistotou o správnosti cesty. Život sestry Elišky dozajista zrcadlil světlo a pokoj Ježíše Krista.

Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo dotknout se pojmu všeobecného kněžství a v souvislosti s ním i křtu. Odpověď na otázku, **zda je všeobecné kněžství důležitou součástí cesty pokřtěného ke spáse**, kterou jsem si v úvodu položila, jsem našla v Písmu svatém, církevních dokumentech a v životopisech svatých. Všeobecné kněžství je pro život velmi důležité. Je darem a zároveň výzvou, která ve svém naplnění je naší odpovědí na tento Boží dar.

V první kapitole Křest jsem popsala a shrnula pojem a pojetí křtu. Hledala jsem obrazy ve Starém zákoně a jejich naplnění v Novém zákoně. Smysl křtu vidíme v tom, že skrze něj jsme včleněni do společenství. Na prvním místě jsme vtaženi do společenství Nejsvětější Trojice a dalším společenstvím, do kterého křtem vstupujeme a jsme přijati, je církev.

Druhá kapitola pojednávala o pojmu a významu všeobecného kněžství. Podobně jako v první kapitole i zde jsem hledala v knihách Starého a Nového zákona a církevních dokumentech.

Ve třetí kapitole jsem se zaměřila na konkrétní uplatnění všeobecného kněžství v životě pokřtěného. Každý pokřtěný je podle církevní nauky a svědectví Bible povolán ke všeobecnému kněžství. Naplnění tohoto poslání je zpřítomňování Ježíše ve světě v každodenním životě. Každý na svém místě ve společnosti, v rodině a v církvi.

Čtvrtá kapitola ukazuje naplnění všeobecného kněžství vycházejícího ze vztahu ke Kristu, v životě konkrétních lidí. Jako velký vzor jsem si zvolila Marii, matku Pána Ježíše. Ona sebe nazývá služebnicí Páně a svojí velkou důvěrou a láskou k Pánu ukazuje cestu druhým. Dalším příkladem byl život čtyř žen. Kateřiny z Janova, Rity z Cascia, Márie Stanislavy Ernstové, Elišky Pretschnerové, které podobně jako Maria, žily svůj život v lásce a důvěře v Boha, a ve službě svým bližním.

Nahlédla jsme do tohoto tématu velmi nepatrně, prozkoumala velmi malou část dokumentů II. vatikánského koncilu pojednávající o křtu a všeobecném kněžství. Tím rozhodně není téma vyčerpáno, ale může to být start pro další poodkrytí tématu všeobecného kněžství. Soustředila jsme se na to, co znamená žít všeobecné kněžství a jak toto poslání naplňovat. V průběhu celé práce jsme viděla, že je to mezioborové téma, ve kterém se prolínají poznatky z biblistiky, dogmatiky, ekleziologie, svátostné teologie, liturgiky, spirituální teologie, pastorální teologie a kanonického práva, což svědčí o velikosti tohoto tématu.

Tato práce byla pro mě osobně velkým přínosem. Uvědomovala jsem si při zkoumání a zamyšlení se nad jednotlivými částmi, čím je pro mě křest a skrze pomazání přijaté tajemství daru všeobecného kněžství. Mohla jsem nahlédnout do tajemství hloubky křtu ve kterém nás Bůh bere do své náruče. Jsme Kristem vtaženi do nepochopitelného tajemství lásky Nejsvětější Trojice.

Seznam použité literatury

Bible: *Písmo svaté Starého a Nového zákona.* Český ekumenický překlad. 6. přeprac. vyd. Praha: Česká biblická společnost, 2005. 294 s. ISBN 80-85810-08-5.

Dokumenty II. vatikánského koncilu. 2. vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakl., 2002. 603 s. ISBN 80-7192-467-9.

Dokumenty Mezinárodní teologické komise věnované christologii a soteriologii do roku 1995. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakl., 2010. 201 s. ISBN 978-80-7195-512-2.

Dar víry, výklad katolického učení pro dospělé, Praha: Zvon 1994 ISBN: 80-7113-086-9

Katechismus katolické církve Kostelní Vydří: Karmelitánské nakl., 2003. 793 s. ISBN 80-7192-488-1.

Kodex kanonického práva. Praha: ZVON, 1994, XXIII + 814 s. ISBN 80-7113-082-6.

Křestní obřady: Křest malých dětí. 2. vyd., Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999. ISBN 80-7192-378-8

KOLEKTIV AUTORŮ. *Svatost křtu a obnova křestní milosti ve svátosti smíření.* Hradec Králové: Biskupství královéhradecké 2012.str. 16 ISBN 978-80-87648-04-9

K slavení výročí křtu. Brožurka Trapistky 2014

Konstituce Lumen gentium. www.vatican.va/archiv

ADAM, Adolf. *Liturgika: Křesťanská bohoslužba a její vývoj.* 2. vyd. Praha: Vyšehrad, 2008, ISBN: 978-80-7021-968-3

ALTRICHTER, Michal. *Příručka spirituální teologie.* 1. vyd. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2007. 141 s. ISBN 978-80-86715-71-1.

BERGER, Rupert. *Liturgický slovník: Křest.* Praha: Vyšehrad, 2008, s. 592 ISBN 978-80-7021-965-2

CAMPATELLI, Maria. *Křest: každý den u pramenů nového života.* Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2010. Prameny spirituality. ISBN 978-80-7412-055-8.

DATTRINO, Lorenzo. *Patrologie.* Přel. V. Polc. Praha: Katolická teologická fakulta UK, 1994

DOWNEY, Michael. *The New Dictionary of Catholic Spirituality*, Minnesota 1993 ISBN: 9780814655252

DRÁPAL, Dan. *Spisy apoštolských otců. List Barnabášův*, Praha: Kalich 2004 ISBN: 80-7017-003-4

ERNSTOVÁ, Stanislava. *Cestou všeobecného kněžstva*, Suchá nad Parnou: Vydavatelství RUAH, 2013, ISBN 978-80-89604-03-6

FIORNTES, Stefano de. a **GOFFI**, Tullo. *Slovník spirituality* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999. ISBN 80-7192-338-9

FRÁNEK, Tomáš. *Význam utrpení sv. Pia z Pietrelciny ve světle Ukřižovaného a Vzkříšeného*, 2014

GIESEN, Hans. *Knihy Zjevení apoštola Jana*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 1999, ISBN: 80-7192-330-3

HÖDL, Pavel. *Křest dospělých*, přednáška <https://revue.theofil.cz>

JAN PAVEL II. *Homilie při převzetí nejvyššího pastýřského úřadu* (22. 10. 1978), www.vatican.va/holy_father/jon_paul_ii/speeches/1978/index_ge.htm

JAN PAVEL II. *Christifideles laici*, Praha: Zvon 1996

JAN PAVEL II. *Novo millennio ineunte, Apoštolský list papeže Jana Pavla II. na závěr Jubilejního roku 2000*, www.cirkev.cz.

JAN PAVEL II., *Pastores dabo vobis*, Praha: Zvon 1993

JAN PAVEL II. *Salvifici doloris: apoštolský list o křesťanském smyslu utrpení z 11. února 1984*. 1. vyd. Praha: Zvon, 1995. 49 s. ISBN: 80-7113-151-2

LÄPPLE, Alfred. *Úvod do Starého zákona*. Praha: Česká katolická charita, 1972.

LÉON-DUFOUR, Xavier et al. *Slovník biblické teologie*. 5. vyd. Řím: Velehrad – Křesťanská akademie, 1981.

MÜLLER, Gerhard Ludwig. *Dogmatika pro studium i pastorači*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2010. 888 s. ISBN 978-80-7195-259-6.

NOVÁK, Josef. *Patristická čítanka. Teologická studie*. Praha: Česká katolická charita, 1985

NOVOTNÝ, Adolf. *Biblický slovník: Křest*. Praha: Kalich, 1956, Vj.D-03022

PAVEL VI., *Evangelii nuntiandi*, Praha: Zvon 1990; ISBN: 80-7113-159-8.

POSPÍŠIL, Ctirad Václav. *Ježíš z Nazareta, Pán a Spasitel*. 4. vyd. Praha: Krystal OP, 2010. 462 s. Teologie. ISBN 978-80-87183-21-2.

RAHNER, Karl, **VORGRIMLER**, Herbert. *Teologický slovník*. 2, dopl. vyd. Praha: Vyšehrad, 2009, 491 s. ISBN 978-80-7021-934-8

RATZINGER, Josef. *Úvod do křesťanství*. 1. vyd. Brno: Petrov, 1991. 255 s. ISBN 80-85247-13-5.

Internetové zdroje

catholica.cz

www.cestykatecheze.cz

www.cirkev.cz

www.eliskaosf.cz

www.katolik.cz

www.liturgie.cz

www.pastorace.cz

revue.theofil.cz

www.teologicketexty.cz

www.vira.cz

vojtechkodet.cz